

Jaarverslag 2019

PCBO Smalingerland

Voorwoord

Hierbij hebt u het jaarverslag 2019 van PCBO Smallingerland e.o. in handen. PCBO Smallingerland e.o. is dochter in de holding Adenium. In januari 2019 werd de holding Adenium opgericht om het bestuur te vormen van de onderwijsinstellingen OPO-Furore en PCBO Smallingerland e.o.

Adenium is de Latijnse naam van de woestijnroos. Dit is een sterke plant die vanuit verschillende loten een prachtige bloei laat zien. Zo zijn ook de ambities voor onze holding te duiden. Twee zelfstandige dochters (OPO Furore en PCBO Smallingerland e.o.) die op 34 locaties in de gemeenten Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Opsterland (één kindcentrum) een krachtige bloei willen laten zien in het leren en leven van bijna 5000 leerlingen en ruim 600 medewerkers.

Twee dochters die ook verschillend zijn. Zowel op locatieniveau als op organisatieniveau zijn er verschillen. Deze verschillen komen niet expliciet in dit plan naar voren. Een bewuste keuze omdat we ons verantwoordelijk voelen voor alle leerlingen binnen Adenium. In de schoolplannen, die in het voorjaar van 2020 verschijnen, is de stand van zaken per kindcentrum uiteraard wel terug te vinden.

Twee zelfstandige dochters die door slimme samenwerking meer kracht en mogelijkheden hebben om de gezamenlijke ambities waar te maken.

Ons strategisch beleidsplan (SBP) is daarvoor richtinggevend. Het SBP wordt gebruikt als basis voor de inrichting van de schoolplannen. We geloven in de kracht van de lokale kleur en identiteitsrijkheid van onze scholen, met een stevig bestuurlijk fundament.

Het strategisch beleidsplan is geen opgelegd plan. Het daagt alle medewerkers en betrokkenen uit om deelnemer te zijn in plaats van toeschouwer. Vandaar ook de keus voor het organisch groeien vanuit overheidseisen, gezamenlijke ambities en lokale visie naar nieuwe ontwikkelingen.

Op het moment van samenstellen van dit jaarverslag zijn door de coronacrisis de scholen gesloten. Dit heeft grote gevolgen voor de kinderen die nu "onderwijs op afstand" krijgen en hun school en de andere kinderen moeten missen. De gevolgen voor de onderwijsinstellingen zijn er ook. In het bestuursverslag gaan we hier in de risicoparagraaf en staat van baten en lasten, nader op in.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Het schoolbestuur	7
Organisatie	7
Contactpersonen	7
Functiescheiding en bestuur	9
Gemeenschappelijke medezeggenschap	9
Profiel	10
Missie & visie	10
Kernactiviteiten	12
Strategisch beleidsplan	12
Dialogo	13
Verantwoording beleid	14
Onderwijs & kwaliteit	14
Doelen en resultaten	14
Ontwikkelingen	15
Hoogbegaafdheidsonderwijs (HB-onderwijs)	17
Bovenschoolse Plusklas PCBO Smallerland schooljaar 2018 – 2019	17
ICT 2019	18
Jaarverslag 2019 Kansrijke Overstap (PO-VO)	20
Personeel & professionalisering	21
Doelen en resultaten	21
Huisvesting & facilitaire zaken	26
Ontwikkelingen	26
Financieel beleid	28
Doelen en resultaten	28
Ontwikkelingen	28
Risiko's en risicobeheersing	32
Verantwoording financiën	34
Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	34
Staat van baten en lasten	34
Financiële positie	37
Jaarrekening	39
Grondslagen	39
(Voorstel) bestemming exploitatiesaldo	42
Gebeurtenissen na balansdatum	43
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	44
Gegevens over de rechtspersoon	47
Jaarcijfers	48
Bijlagen	72
Bijlage 1 Overzicht scholen PCBO Smallerland e.o.	73
Bijlage 2 Verslag Intern Toezicht	74
Bijlage 3 Evaluatie beleggingsportefeuille PCBO Smallerland 2019	76
Goedkeuring Raad van Toezicht	80

Het schoolbestuur

Organisatie

Contactgegevens

Naam schoolbestuur	Stichting PCBO Smalingerland e.o.
Bestuursnummer	40342
Adres	De Lanen 1, 9204WB Drachten
Telefoonnummer	0512 582600
E-mail	info@pcbosmalingerland.nl
Website	http://www.pcbosmalingerland.nl

Contactpersonen

Voor vragen naar aanleiding van het bestuursverslag kan contact worden opgenomen met:

De heer A.J. Tiemens,
Bestuurssecretaris

De heer J. Hoogterp,
Businesscontroller
Beide zijn te bereiken via het telefoonnummer 0512 582600

Overzicht scholen

Voor een overzicht van de scholen verwijzen we naar bijlage 1 van dit jaarverslag.

Juridische structuur

PCBO Smalingerland is een stichting.

PCBO Smalingerland en OPO Furore zijn 100%-dochters in de holding Adenium.

Organisatiestructuur en governance

Bestuurlijke inrichting en besturingsfilosofie van Adenium.

Sinds enkele jaren is de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' van kracht. Als College van Bestuur (CvB) van Adenium houden we op basis van een intern toezichtkader zicht op de kwaliteit en ontwikkeling van onze organisatie. De Raad van Toezicht treedt daarin op als intern toezichthouder en werkgever van het CvB. Scheiding van besturen en toezicht houden zijn opgenomen in de statuten van Adenium, opgesteld in januari 2019.

Qua besturingsfilosofie vinden we de 'vier R's' van groot belang:

- Richting (visie en beleid; het 'wat'; zoals het strategisch beleidsplan)
- Ruimte (professionele ruimte; het 'hoe'; inclusief de beschikbare middelen)
- Resultaten (output, resultaatafspraken; vooraf bepaald)
- Rekenschap (vooraf wordt bepaald waarover en hoe we verantwoording afleggen)

Het tweehoofdige College van Bestuur is direct leidinggevende van de teamleiders van het servicebureau en de directeuren van de kindcentra. Zij leiden en begeleiden vervolgens hun teams en medewerkers. Ook voor het onderdeel zorg naar elkaar is deze opzet van toepassing.

De teamleiders van het servicebureau en de directeuren van de kindcentra vormen samen het directieberaad. Zij zijn een adviesorgaan voor het College van Bestuur.

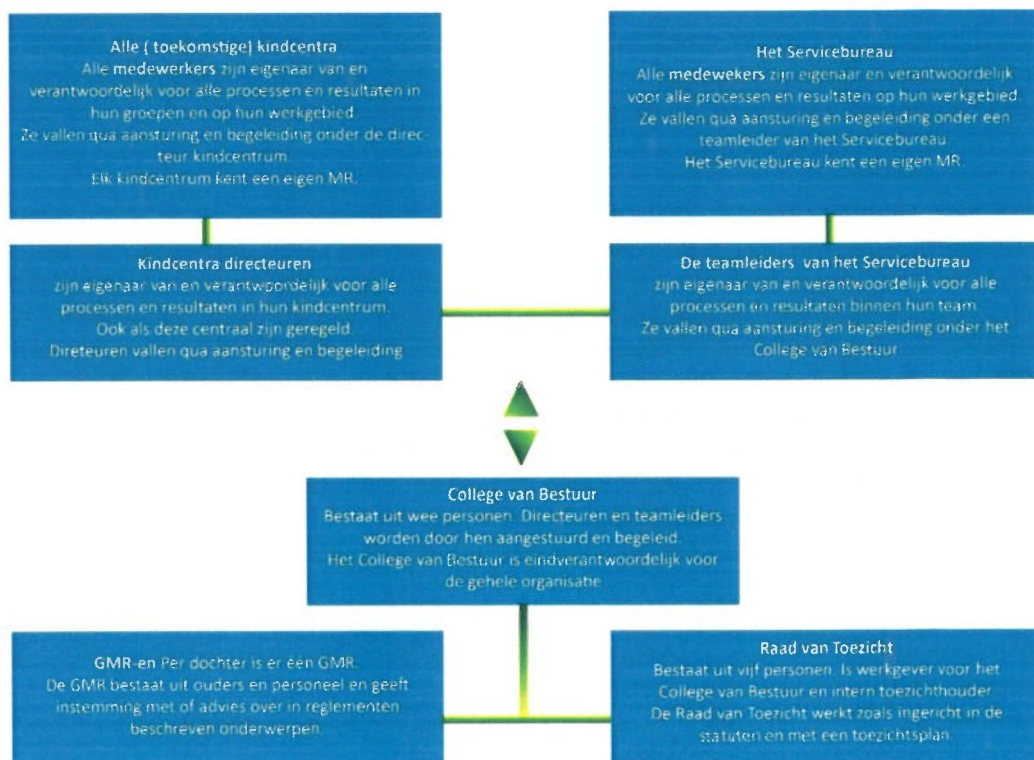

De directeuren van de kindcentra zijn eigenaar van en verantwoordelijk voor alle processen en resultaten in hun kindcentrum. Het College van Bestuur is, samen met directeuren en teamleiders, verantwoordelijk voor het inrichten, faciliteren, begeleiden en beoordelen van de uitvoering van de expeditieplannen die voortkomen uit het strategisch beleidsplan. Daarbij worden zij ondersteund door het servicebureau.

De teams van het servicebureau verlenen onder leiding van hun teamleider service en ondersteuning en voeren analyses uit. Indien nodig kunnen zij, vanuit mandaat door het CvB, opdrachten uitvoeren in de kindcentra. Dit altijd onder eigenaarschap en verantwoordelijkheid van de schooldirecteur.

Recht doen aan verschillen in expertise en talenten tussen medewerkers vinden we daarbij van belang voor de ontwikkeling van Adenium. In de praktijk betekent dit dat de expeditie teams die aan de slag gaan met een bepaald deel van de ontwikkeling van de organisatie kunnen bestaan uit medewerkers die het meest geschikt zijn om deze expeditie uit te voeren.

Schaalgrootte en efficiency zijn twee belangrijke criteria om de kindcentra en clusters waarin gewerkt wordt in te richten qua leiding. In het onderstaande organogram kiezen we bewust voor het bovenaan stellen van onze kindcentra. Daar gebeurt de kern van ons werk. Alle medewerkers daar zijn eigenaar van en verantwoordelijk voor alle processen en resultaten in hun groepen en op hun werkgebied.

Funciescheiding en bestuur

Adenium is een two-tier ingerichte stichting.

De Raad van Toezicht bestaat uit vijf leden. Zij wordt ondersteund door de bestuurssecretaris.

Samenstelling Raad van Toezicht:

- Dhr. Frans Kooiker, voorzitter
- Dhr. Siebe Rispens, vicevoorzitter
- Mw. Berinda de Jong, lid
- Mw. Hammie Bosma, lid
- Mw. Ineke Grijpma, lid

Voor het jaarverslag van de raad van toezicht verwijzen we naar bijlage 2.

Het College van Bestuur van Adenium bestaat uit twee bestuurders:

Dhr. Bas van Loo en dhr. Thijs Praamstra.

Zij zijn verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van Adenium.

Gemeenschappelijke medezeggenschap

Beide dochters hebben hun eigen GMR die elk regelmatig vergaderen. In de toekomst zullen de beide GMR-en naar verwachting deels samen gaan vergaderen. Het College van Bestuur sluit regelmatig bij deze vergaderingen aan om beleid met de leden van de GMR-en te bespreken.

Voor meer informatie met betrekking tot de GMR van PCBO Smalingerland verwijzen wij u graag via onderstaande link naar haar website.

[verslagen GMR PCBO Smalingerland](#)

Profiel

Missie & visie

De missie van Adenium

PCBO Smallerland heeft samen met OPO-Furore een strategisch beleidsplan gemaakt voor Adenium. Adenium is van belang in de gemeenten waarin de scholen van OPO Furore en PCBO Smallerland e.o. gevestigd zijn. We verzorgen hier uitdagend onderwijs en opvang en zijn een gewilde werkgever.

Kindcentra waar je leert te leren en het leven leert te leven.

Adenium is doelbewust bezig met haar missie. Vijf kernwaarden bepalen onze visie en vormen de belofte die we doen aan onze omgeving

- Identiteitsrijk
- Vertrouwen
- Ontwikkelen
- Professioneel
- kwaliteit.

Deze vijf kernwaarden zijn waarneembaar in het handelen van iedere betrokkene bij Adenium. Bijvoorbeeld in de groepsruimte, bij het directieberaad, op het servicebureau of op plekken waar ouders samenkomen om na te denken over de toekomst van onze kinderen.

Identiteitsrijk

Ouders en medewerkers hebben binnen Adenium keuze voor onderwijs en opvang die het beste passen bij hun eigen identiteit, zowel didactisch, pedagogisch als levensbeschouwelijk. We vinden dit een belangrijke kernwaarde.

De stichting OPO Furore en de stichting PCBO Smallerland e.o. werken op deze drie domeinen samen waar het kan, maar zijn ook onderscheidend waar gewenst. Beide stichtingen kennen een eigen grondslag van waaruit gewerkt, geleerd en geleefd wordt.

Adenium bestaat uit samenwerkingsscholen, ontmoetingsscholen en openbare en christelijke kindcentra. Vanuit een gezamenlijke visie op leren en onderwijs kent elk kindcentrum zijn eigen lokale kleur.

Ouders en medewerkers kunnen erop vertrouwen dat deze lokale kleur de lading, voor wat betreft de didactische, pedagogische en levensbeschouwelijke identiteit, dekt. Op de website heeft ieder kindcentrum uitgewerkt wat de openbare, christelijke of samenwerkingsidentiteit aan herkenbaarheid geeft en hoe deze meet- en merkbaar is.

Vertrouwen

Vertrouwen geven aan kinderen en medewerkers op basis van een gezamenlijke visie en vooraf benoemde doelen vinden we van groot belang. Alleen dan komen kinderen en medewerkers toe aan het eigenaard worden van hun eigen ontwikkeling. Als er eigenaarschap is vanuit transparantie en vertrouwen, halen kinderen en medewerkers het beste uit zichzelf.

Ontwikkelen

Drie domeinen geven de functie van het onderwijs aan: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming.

Bij kwalificatie doelen we op het bijbrengen van kennis, vaardigheden en houdingen die zijn bedoeld om kinderen voor te bereiden op volgende stappen in hun leven.

Bij socialisatie denken we aan de taak die het onderwijs heeft om kinderen effectief en betekenisvol het leven te leren. Een leven waarin tradities, culturen, identiteiten en normen en waarden een rol spelen en een plek krijgen.

Persoonsvorming gaat over het kind zelf als individu. We helpen kinderen zich zo te ontwikkelen dat ze wereldburgers worden die op verantwoorde wijze een plek innemen in onze samenleving.

Het ontwikkelen van deze drie domeinen doen we niet alleen als organisatie. Ouders, medewerkers en ook alle samenwerkingspartners rond onze kindcentra spelen hierbij een cruciale rol.

Ontwikkelen is niet vrijblijvend, maar doet een beroep op ieders verantwoordelijkheid.

Professioneel

Zowel naar onze leerlingen als naar onze stakeholders gedragen we ons professioneel, in communicatie en in gedrag. We zijn duidelijk en voorspelbaar in wat we van elkaar mogen verwachten. Kinderen en hun ouders moeten dat weten van onze medewerkers en onze medewerkers moeten dat weten van hun leidinggevende.

Onze professionele organisatie stuurt haar medewerkers aan op collectieve ambitie en vakdeskundigheid. Van onze medewerkers verwachten we een rol als kenniswerkers met een professionele attitude. Samen zetten deze professionals zich in om onze collectieve ambitie waar te maken.

Kenniswerkers leren om continu up-to-date te blijven in hun vak. Hiervoor zijn middelen en tijd beschikbaar binnen onze holding.

Een professionele attitude binnen Adenium kenmerkt zich door een grote liefde voor het vak. Professionals hebben recht op maatwerk qua begeleiding. Iedere professional bevindt zich immers in een andere fase van ontwikkeling.

Duidelijke kaders, gestandaardiseerde processen en toegankelijke ondersteuning geven onze professionals vrijheid van handelen. Samenwerken met andere professionele kenniswerkers is daarbij belangrijk.

Kwaliteit

Kwaliteit is voor ons het realiseren van onze collectieve ambitie. We maken daarbij gebruik van vakdeskundigheid van onze medewerkers. Planning en control willen we daarin tot een minimum beperken. We geven daarom onze kenniswerkers ruimte en vertrouwen en sturen daarbij op de output. Output is voor ons het totaal van resultaten en opbrengsten van ons onderwijs. Vooraf aan deze planperiode hebben we deze samen bepaald. Iedereen in de organisatie weet daarom wat er van hem/haar persoonlijk wordt verwacht. De weg ernaartoe is er een van ruimte en vertrouwen.

‘Kwaliteit van leren leren en het leven te leren leven’ in onze kindcentra komt voort uit drie dimensies:

1. Hetgeen de overheid van ons vraagt; samengevat in het toezichtkader van de onderwijsinspectie.
2. Kwaliteitsaspecten die we als Adenium vanuit onze collectieve ambitie en visie toevoegen.
3. Kwaliteitsaspecten die elk kindcentrum lokaal gaat uitvoeren omdat het van belang wordt geacht voor de leerling populatie in een bepaalde wijk of dorp.

Kwaliteit gaat bij Adenium voor kwantiteit. Om de kwaliteit van onze kindcentra intern goed te kunnen volgen en begeleiden, is een uitgekiend kwaliteitsinstrument in gebruik. Ook voor de verantwoording naar de overheid en externe stakeholders gebruiken we dit instrument.

Deze bovengenoemde vijf kernwaarden vormen de basis voor ons strategisch beleidsplan en daarmee ons dagelijks werk. Alles wat we ondernemen binnen Adenium wordt hieraan getoetst.

Kernactiviteiten

We vinden het belangrijk om vanuit een bredere kijk op onderwijs, opvang, leren en leven van kinderen de komende jaren in elk dorp en elke wijk een kindcentrum te gaan ontwikkelen of door te ontwikkelen. We doen dit door gebruik te maken van de kracht van samenwerkende partners op het gebied van kinderopvang, voor- en naschoolse voorzieningen en de jeugdzorg. Duidelijke beleidskaders geven onze scholen ruimte om met deze uitdaging aan de slag te gaan en geven ruimte tot het realiseren van samenwerking en maatwerk.

Een zichtbare lokale kleur en inrichting van integrale kindcentra, die als identiteitsrijk kan worden aangemerkt, vinden we van wezenlijk belang.

Eigenaarschap en werkplezier van alle medewerkers in deze ontwikkeling staat voorop. Eigenaarschap is van belang in alle lagen van de organisatie en bij alle stakeholders. Overal waar gewerkt wordt, verwachten we dat medewerkers deelnemer zijn in plaats van toeschouwer. Als werkgever doen we alles wat in ons vermogen ligt om een hoge mate van werkplezier te realiseren.

Strategisch beleidsplan

Opgericht in 2019, zorgt Adenium met lef voor herkenbaar christelijk en openbaar onderwijs en onderwijs in samenwerkings- of samenlevingsscholen. In wijken en dorpen worden in de komende jaren samen met verschillende partners integrale kindcentra gestart. Kinderen tussen nul en twaalf jaar kunnen daar genieten van kwalitatief hoogwaardig onderwijs en opvang. We geloven in synergie tussen openbaar en christelijk onderwijs voor kinderen en medewerkers. Samenwerken waar het kan is daarbij het motto.

We richten ons op de haalbare ontplooiing van ieder kind. Talenten van kinderen en medewerkers worden ingezet om dit doel te realiseren. Respect hebben voor de ander, eigenaar zijn van je eigen ontwikkeling en elkaar zien als uniek wezen vinden we daarbij van het grootste belang. Alles wat we daarvoor ondernemen wordt gekleurd door de identiteitsrijke inrichting van onze kindcentra.

De collectieve ambitie van Adenium is *'Kindcentra waar je leert te leren en het leven leert te leven'*.

Deze slogan is een belofte! De belofte dat, in welk dorp of in welke wijk je ook naar school gaat en waar je ook werkt binnen onze holding, je leert hoe je moet leren maar ook leert hoe het leven werkt! Volledig als kind, als mens worden aangesproken vanuit zowel hoofd, hart en handen is de grondgedachte die hier achter steekt.

Die belofte, deze collectieve ambitie, gaan we waarmaken! Het Strategisch Beleidsplan is te vinden op: www.adenium.nl

Toegankelijkheid & toelating

Alle ouders van leerlingen die de statuten van onze beide stichtingen respecteren zijn welkom om hun kinderen op één van onze scholen aan te melden.

Dialogo

Verbonden partijen

- OINK <https://www.oink.nl>
- Vandaag <https://www.kindvandaag.nl>
- Kinderwoud <https://www.kinderwoud.nl>
- Smallsteps <https://smallsteps.nl>

Adenium streeft naar het vormen van IKC's en werkt daarvoor intensief samen met een aantal vaste partners voor kinderopvang (Vandaag en Kinderwoud) en voor peuterspelen (Oink). Hiermee is een formele samenwerkingsrelatie. Met kinderopvang Smallsteps hebben we op een paar locaties een informele samenwerking.

- Gemeente Smalingerland <https://www.smalingerland.nl>
- Gemeente Tytsjerksteradiel <https://www.tytsjerksteradiel.nl>

Met de gemeenten hebben we een goede en constructieve relatie op het gebied van onderwijshuisvesting en zoeken we de nadrukkelijke samenwerking met het oog op de opbouw en versterking van IKC's.

- Carins <https://www.carins.nl>
- GGD <https://www.ggd.nl>

Met de bovenvermelde organisaties hebben een relatie op het gebied van klachtenafhandeling, schoolarts, maatschappelijke aspecten en indicaties voor hulpvragen.

Samenwerkingsverbanden

Om elk kind een passende onderwijsplek te bieden hebben scholen een zorgplicht. Scholen werken daarbij samen in een samenwerkingsverband. Deze samenwerkingsverbanden zorgen ervoor dat er een passende plek is voor alle leerlingen in de regio. Adenium maakt deel uit van het onderstaand samenwerkingsverband.

Passend onderwijs Fryslân <https://www.passendonderwijsinfryslan.nl>

Klachtenbehandeling

Betreft	Aantal klachten
Ouders en leerlingen	9
Personeel	0

Klachten worden behandeld conform de klachtenprocedure van Adenium. Hiervoor is één persoon regievoerder binnen beide stichtingen. In 2019 zijn bij de bovenschoolse contactpersoon negen klachten binnengekomen. Dit betrof klachten van ouders. De klachten kwamen telefonisch, per e-mail of brief binnen. De regievoerder heeft alle klachten naar tevredenheid afgehandeld.

Elke klacht is er één te veel, maar in het eerste jaar van onze grote nieuwe organisatie beschouwen wij het aantal klachten als gering. Dit neemt niet weg dat we ons best blijven doen om ook dit aantal naar beneden te brengen.

Er is een externe vertrouwenspersoon, werkzaam bij de GGD. In 2019 is daar geen melding van klachten geweest. Er is tevens geen klacht ingediend bij de klachtencommissie van de GGD. De externe vertrouwenspersoon van de GGD en de bovenschoolse contactpersoon voor ouders hebben overleg gehad.

Verantwoording beleid

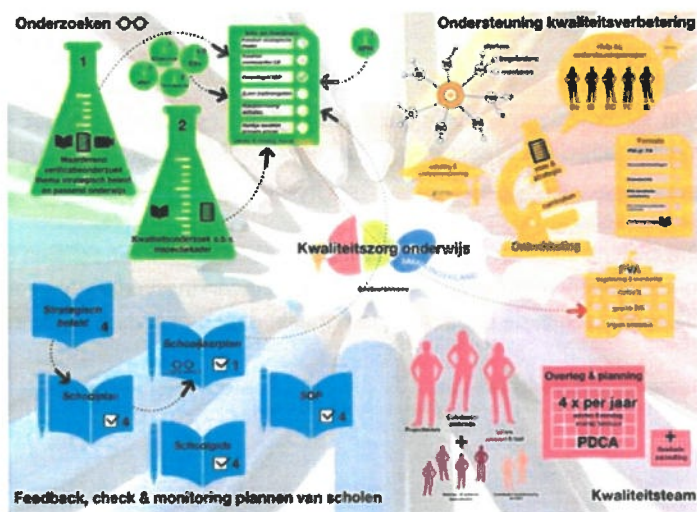
Onderwijs & kwaliteit

Onderwijskwaliteit

De (onderwijskundige) doelstellingen van het strategisch beleid stonden in 2019 centraal bij de ontwikkelingen op de scholen, als mede bij de verfijning van de ondersteuning en service van het servicebureau. Scholen vertalen deze doelstellingen in een vierjaarlijks schoolplan en in schooljaarplannen. De doelstellingen zijn vertaald in actieplannen en stafjaarplannen.

In dit jaarverslag wordt u op hoofdlijnen op de hoogte gesteld over de stand van zaken van het onderwijs geconstateerd in 2019 en het stelsel van onderwijskwaliteit. We geven inzicht in de belangrijkste resultaten die naar voren zijn gekomen a.d.h.v. verschillende onderzoeken en data-analyses in 2019 uitgevoerd door het kwaliteitsteam. Het kwaliteitsteam heeft tot doel de onderwijskwaliteit binnen onze stichtingen te versterken. Daartoe voert zij in opdracht van het bestuur onderzoek uit, begeleidt scholen bij risico's en geeft aanbevelingen voor beleid. Het kwaliteitsteam bestaat uit een vaste kern en een flexibele schil. De vaste leden van het kwaliteitsteam (projectleider onderwijsverbetering; projectleider passend onderwijs; LC'ers & taalspecialisten en de coördinator onderwijs) hebben, naast het participeren in de uitgevoerde onderzoeken, vanuit hun functie een eigen verantwoordelijkheid.

Voorbeelden hiervan zijn: het begeleiden van plannen van aanpak op de school n.a.v. onvoldoende eindopbrengsten, het leiden van het taalnetwerk en het leiden van het PAT/BZT. Een verantwoording op basis van resultaten past bij de ontwikkeling om bestuurlijk nog meer data-gestuurd aansturing te geven aan de onderwijskundige ontwikkelingen. Leidraad hierbij is de werkwijze vermeld op de onderstaande infographic 'Kwaliteitszorg onderwijs, bestuursniveau'.

Doelen en resultaten

Het bestuur heeft zichzelf doelen gesteld ten aanzien van de onderwijskwaliteit. De onderwijsdoelen worden afgeleid van het strategisch beleidsplan. Kwaliteit van onderwijs krijgt vorm in de organisatie op bestuursniveau en schoolniveau middels een kwaliteitszorgsysteem welke voor Adenium is ontwikkeld en momenteel verder wordt uitgewerkt. Voor dit kwaliteitszorgsysteem wordt aangesloten bij het model van de PO-Raad.

Doel/beleidsvoornemen	Behaald/ deels behaald/ niet behaald	Beknpte toelichting: waarom dit doel/wat gedaan/welke vervolgstappen
Afstemmen van het onderwijsbeleid op ontwikkeling integrale Kindcentra	Deels behaald	Nog verder aanvullen. Krijgt via schoolplannen verder vorm
Ontwikkeling kwaliteitszorgsysteem	Deels behaald	Er is een kwaliteitssysteem dat nog verder uitgewerkt wordt.

Ontwikkelingen

PCBO Smallerland ontwikkelt zich op een aantal onderwijskundige terreinen. De belangrijkste zijn:

- Inzet expeditieteams – uitwerking doelstellingen strategisch beleid
- Passend onderwijs – diverse ontwikkelingen
- Onderwijsverbetering – ondersteuning onderwijsteam
- Rekennetwerk – samen met OPO-Furore

PCBO Smallerland ontwikkelt zich ook op ICT gebied. Belangrijke onderwerpen zijn:

- Begeleiding scholen
- Netwerkbijeenkomsten ICT
- Netwerkbijeenkomsten SD Fryslân
- Systeembeheer
- Office 365 binnen Adenium
- Inrichting Zuludesk/Jamf school
- Horizon 2019 Cluster D
- Inrichtingsplan SBO Sjalom
- Hardware
- Vooruitblik

Deze ontwikkelingen worden hieronder toegelicht.

Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten van de scholen staan vermeld op scholenopdekaart.nl

Internationalisering

Het bestuur heeft geen specifiek beleid op internationalisering.

Inspectie

In 2019 is PCBO Smallerland niet op bestuursniveau bezocht door de onderwijsinspectie. In 2018 had dit onderzoek al plaatsgevonden. Alle indicatoren scoorden daar een goed en alle scholen bevonden zich in het basistoezicht. Ook over 2019 is dit het geval. Het verslag van dit bestuurtoezicht is te vinden op de website van Adenium www.Adenium.nl

Alle verslagen van inspectiebezoeken in dit hoofdstuk zijn terug te vinden op de website: <https://www.zoekscholen.onderwijsinspectie.nl>

Gedurende het schooljaar is er regelmatig op initiatief van het bestuur van Adenium contact geweest met de onderwijsinspectie om de voortgang van de ontwikkeling van kwaliteit van onderwijs te bespreken.

Passend onderwijs

In het kader van Passend onderwijs hebben de volgende ontwikkelingen zich voorgedaan in 2019:

- Samenvoegen van het preventief advies team van OPO Furore (PAT) en het bovenschools zorgteam van PCBO Smallerland (BZT). Vanuit deze samenwerking kan kennisdeling, gebruik maken van specialismes en nadere versterking van de ondersteuning gestimuleerd worden.
- De intern begeleiders hebben een (aanvullende) training handelingsgericht werken gevolgd.
- De intern begeleiders hebben voorlichting ontvangen voor een nieuw op te stellen schoolondersteuningsprofiel (SOP).
- Er is binnen de gemeente Smallerland een nieuwe routing peuter-kleuter vastgesteld afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van het kind, inclusief een overdrachtsdocument.

Onderwijsverbetering

In het eerste jaar van de holding Adenium is er op het terrein van onderwijsverbetering veel gebeurd. Voor de dochter OPO was deze vorm van assistentie nieuw. Na een eerste kennismaking op een aantal scholen, mocht het onderwijsteam al heel snel van start gaan om te assisteren op de scholen met tegenvallende resultaten in groep 8. Dit is op scholen positief ontvangen. Na één jaar Adenium weten de scholen van zowel de dochter PCBO als de dochter OPO-Furore het onderwijsteam goed te vinden met hun vragen op het gebied van onderwijs en leren. Door op deze manier met elkaar samen te werken zetten we het afgelopen jaar al flinke stappen in het groeien naar een lerende organisatie. In situaties waarin het onderwijsteam risico's ziet en actief ondersteuning aanbiedt zijn reacties van scholen echter zeer wisselend. Waar sommige scholen open staan voor feedback en ondersteuning, geven andere scholen aan de risico's graag zelfstandig het hoofd te bieden. Er liggen dus nog kansen om te werken aan een cultuur van gezamenlijk optrekken en gebruik maken van elkaars expertises.

Expeditieteam (Kwaliteitszorg en IKC-vorming)

Naar aanleiding van het nieuwe strategisch beleid zijn er op Adenium-niveau expeditieteams ontstaan die de doelstellingen van het strategisch beleid in projecten gaan uitwerken. De expeditieteams zijn in het schooljaar 2019-2020 gestart met het maken van een plan van aanpak voor de komende jaren. Deze plannen zijn inmiddels gereed. In 2020 worden deze plannen van aanpak operationeel.

Jaarverslag rekennetwerk 2019 dochter PCBO Smalingerland e.o.

In 2019 is het rekennetwerk van dochter PCBO Smalingerland e.o. drie keer bijeen geweest. De vierde keer was samen met de RC'ers van dochter OPO Furore. Er zijn onderwerpen aan de orde geweest die voortvloeiden uit de bovenschoolse resultatenanalyse en onderwerpen die de deelnemers zelf aandroegen.

De onderwerpen waar we mee aan de slag zijn geweest: inhoud schooljaarplannen, werken met de vertaalcirkel, het ERWD protocol, informatie over de nieuwe rekenmethodes die op de markt komen, werken met referentieniveaus, rekenen vanuit rekenhoeken in groep 1, 2 en 3, het werken met en implementeren van Bareka, coaching met de vraag hoe kan ik mijn collega's meenemen in de veranderingen, de kwaliteitscyclus, intervisie door het inbrengen van casussen en daarmee werken vanuit de incidentmethode.

Steeds was er ook veel ruimte voor het delen van de ontwikkelingen op rekeengebied op de eigen school van de RC'ers en van de ervaringen uit de praktijk.

Hoogbegaafdheidsonderwijs (HB-onderwijs)

Bovenschoolse Plusklas PCBO Smallerland schooljaar 2018 – 2019

Hieronder het aantal deelnemers per groep die via een vaste selectieprocedure worden toegelaten. Alle scholen van PCBO Smallerland kunnen kinderen aanmelden voor de bovenschoolse plusklas.

Groep	Aanmeldingen 2018-2019	Aanmeldingen 2019-2020	Plaatsing 2018-2019	Plaatsing 2019-2020	Afwijzing 2018-2019	Afwijzing 2019-2020
3	1		1		-	
4	7		7		-	
5	9	8	6	8	3	2
6	13	10	10	8	3	0
7	11	-	8	9	3	-
8	9	-	7	9	2	-

Ondersteuning Specialist Begaafdheid

De specialist begaafdheid verrichtte ondersteuning op de in het onderstaande schema aangegeven wijze aan de benoemde scholen.

School	Workshop team	Individuele leerling	Intern Begeleider overleg	Observatie	Beleid	Leerkracht ondersteuning
SWS de Frissel	-	x	x	-		-
SWS de Leister Igge	-	-	x	-		-
PCBO it Foarhûs	x	-	-	-	-	-
SWS de Diamant	-	-	-	-	x	-
PCBO it Ambyld	-	x	x	x	-	x
PCBO By de Boarne	-	-	-	-	-	-
PCBO de Voorde	-	-	x	-	-	-
PCBO het Anker	-	x	-	x	-	-
PCBO Votum Nostrum	-	-	-	-	-	x
PCBO de Spreng	x	x	-	-	-	-
SBO de Sjalom	-	-	-	-	-	-
OBS de Bolder	-	x	-	-	-	-
OBS de Tille	-	x	-	-	-	x

Voltijds HB onderwijs

Er is een memo opgesteld door de onderwijskundige en de specialiste HB naar aanleiding van een verkennend gesprek met twee directeuren om te kijken of we kunnen komen tot een vorm van voltijds HB-onderwijs. Deze memo zal binnen het directieoverleg door de beide directeuren aan de overige directeuren worden voorgelegd. Van daaruit zal een vervolg gesprek plaatsvinden om verdere acties uit te zetten richting bestuur om te kijken of het haalbaar en wenselijk is om tot een voltijds HB voorziening te komen.

HB onderwijs 2019 inhoudelijk

In het jaar 2019 is het onderwijs voor onze HB leerlingen vormgegeven in drie plusklassen.

- Groep 3 en 4: Eén periode in januari en februari (tussen kerst en voorjaarsvakantie), 1 dagdeel per week.
- Groep 5 en 6: Structureel het gehele schooljaar 1 dagdeel in de week tot de zomervakantie, na de zomervakantie 1 dag per week.
- Groep 7 en 8: Structureel 1 dagdeel in de week, tot de meivakantie, na de zomervakantie structureel 1 dag per week. Groep 7 en 8 heeft de eerste periode van 2019 de gastlessen bij CSG Liudger locatie Raai mogen volgen.

Deze plusklassen ontvangen onderwijs gericht op het leren denken, leren leren en leren leven. We richten het onderwijs projectmatig in met de thema's van Deep Level Learning als inspiratiebron.

De thema's worden ingericht naar aanleiding van de leervragen van de deelnemende leerlingen. Deze leervragen en onderwijsbehoeften komen naar voren tijdens de aanmelding en de start- en evaluatiegesprekken die plaatsvinden gedurende het schooljaar.

Taalnetwerk 2019 PCBO Smallingerland e.o.

In 2019 is het taalnetwerk van dochter PCBO Smallingerland e.o. tweemaal bijeen geweest. Vanaf mei 2019 is het gezamenlijk taalnetwerk van Adenium opgestart waar de taalcoördinatoren (TC'ers) van beide dochters aan deelnemen. Dit gezamenlijke taalnetwerk is tweemaal bij elkaar geweest. Naar aanleiding van de behandelde onderwerpen hebben de TC'ers zelf de keuze gehad in wat mee te nemen naar de eigen school passend bij de schoolcontext. Tevens hebben de TC'ers nagedacht welke mogelijkheden en/of problemen zij daarbij voorspelden en welke eerste stappen zij konden zetten. In een volgende bijeenkomst is hierop teruggeblikt.

Vanaf september 2019 is het taalnetwerk van Adenium gaan samenwerken met Klarinske de Roos die het provinciale taalnetwerk aanstuurt. Het taalnetwerk van Adenium kan nu effectiever gebruik maken van de kennis vanuit de provincie.

Aan het eind van ieder schooljaar wordt de TC'ers gevraagd welke onderwerpen zij graag behandeld zien tijdens de taalnetwerkbijeenkomsten in het nieuwe schooljaar. Tevens worden onderwerpen vastgesteld naar aanleiding van de bovenschoolse resultaatanalyses voor taal. Er wordt zoveel mogelijk verbinding gelegd tussen onderwerpen die de TC'ers aandragen en onderwerpen vanuit de bovenschoolse resultaatanalyses voor taal. Voor 2019 betekent dit dat de volgende onderwerpen zijn behandeld: intervisie, begrijpend lezen, technisch lezen, effectief spellingonderwijs, meertaligheid, profiel Fries, onderdelen taalbeleidsplannen opnemen in het schoolplan, bovenschoolse resultaatanalyses en coaching.

Bouw!

In 2018 is vanuit beide dochters van Adenium een gezamenlijke subsidieaanvraag voor het leesinterventieprogramma Bouw! gedaan bij gemeente Smallingerland. Deze is in april 2019 toegekend. Scholen konden zich opgeven voor deelname aan het programma, de meeste scholen hebben dit inmiddels gedaan en zijn per september 2019 gestart. Een aantal andere scholen zijn van plan later in te stromen (2020). Elke deelnemende school heeft een coördinator Bouw! aangesteld die een scholing heeft gevolgd. Ook is er een bovenschoolse stuurgroep opgericht. Deze stelt beleid op omtrent Bouw! en ondersteunt de deelnemende scholen actief. Het effect van Bouw! op de scholen wordt elk jaar gemeten. Dit wordt voor het eerst gemeten in augustus 2020.

ICT 2019

Office 365 Adenium omgeving

In mei/juni is er een nieuwe Office 365 omgeving ontworpen, opgezet en geactiveerd. Deze nieuwe omgeving is een samenvoeging van de twee "oude" omgevingen van de dochters OPO Furore en PCBO Smallingerland. Hiervoor is een instructiemoment georganiseerd rond Office 365 op het Service Bureau. Ook is er een e-learning omgeving binnen Adenium opgestart. Via deze tool willen we bereiken dat collega's beter toegerust zijn in het werken met Office 365.

Begeleiding scholen Adenium

Voor de scholen binnen de holding hebben de drie ICT'ers elk een groep eigen scholen waarvoor zij aanspreekpunt zijn en ondersteuning kunnen bieden bij alle voorkomende ICT zaken.

Netwerkbijeenkomsten ICT

In het afgelopen jaar zijn er verschillende netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Eerst nog afzonderlijk per dochter, maar vanaf september 2019 ook gezamenlijk.

Dochter PCBO: 2 netwerkbijeenkomsten

Onderwerpen: pilot Heutink/Momento, iPadschade en reparaties, wijziging werkwijze Jamf School, werken met programmeren (Bomberbot, Microbit enz.), verantwoorde keuzes maken bij methodes en de software die hier mee annex is en elaboratieve feedback.

Netwerk ICT – 2 bijeenkomsten Adenium.

De onderwerpen die op deze twee bijeenkomsten aan de orde zijn gesteld zijn o.a.: kennismaking ict'ers, scholing Jamf Schoolbeheer, uitwisseling van praktische ideeën (iPad, Chromebook, pc), verantwoorde inzet software; informeren over en praktisch werken met Digitale geletterdheid en hoe de doorgaande leerlijn digitale geletterdheid gestalte kan krijgen binnen de scholen (Future.nl), instructies rond Office 365, privacy, enz.

Netwerkbijeenkomsten SD Fryslân

Adenium is aangesloten bij het provinciaal netwerk van SD Fryslân. De ICT'ers zijn (in verschillende samenstellingen) aanwezig geweest bij deze netwerkbijeenkomsten. Door kennisoverdracht en de contacten binnen dit netwerk blijven wij op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in onze provincie en kunnen we de krachten bundelen (bijv. bij vraagstukken rond het inrichten van telefonie/internet, beheeromgevingen (Microsoft, Google, Jamf School en Apple enz.)

In het kader van dit netwerk hebben we in april 2019 deelgenomen aan een studiereis naar Estland. We hebben kennis genomen van de onderwijssituatie in dit land, hebben o.a. twee scholen bezocht en hebben als groep samen gesproken over onze situatie bij Adenium en de verdere inzet van ICT in het onderwijs.

Systeembeheer

We hebben veel inzet moeten leveren op het terrein systeembeheer wegens de absentie van de systeembeheerder. Met een stagiair en extra inhuur van een systeembeheerder hebben we veel helpdeskwerkzaamheden voortgang kunnen doen laten vinden en het onderhoud gepleegd aan systemen. Onderdeel hiervan is het niet langer ondersteunen van windows 7 waardoor veel systemen geüpdatet moesten worden. Om tot een beheeroplossing te komen voor de hele organisatie hebben wij ons verder georiënteerd op mogelijke partners hierin. (o.a. Heutink, bezoek Hengelo) Er is een verkenning gemaakt met het werken middels Intune voor de Windows systemen, Jamf School is vernieuwd. Voor Chrome is het beheer volledig bij Heutink. De pilot met eigen beheer, met ondersteuning van DATAS, wordt in februari 2020 gestart.

Inrichting Jamf school

Voor het beheer van iPads hebben we de beheeromgeving Jamf School opnieuw ingericht. Vier scholen van OPO Furore zijn verhuisd van hun oude Heutink omgeving en opnieuw ingericht in de voormalige omgeving van PCBO Smalingerland (nu Stichting Adenium). De scholen van PCBO Smalingerland waren al grotendeels ingericht: inrichting als Shared iPads of een 1 op 1 iPadinrichting

Inrichtingsplan Sjalom

Voor de inrichting van ICT op SBO Sjalom is een Plan van Aanpak opgesteld. Daarbij is uitgegaan van de visie van de school. Met name IPC is een belangrijk onderdeel in hun visie. Ook is er contact geweest met de directie van het Heechhof (i.v.m. een toekomstig samengaan) en is het plan afgestemd. Sjalom gaat werken met twee devices (Chromebooks voor de bovenbouw en iPads voor de groepen 1 t/m 5), aansluitend op de visie van BICT om scholen in de gelegenheid te stellen te kiezen.

Hardware

Op een groot deel van de scholen was niet duidelijk welke hardware aanwezig is en welke financiële en functionele afschrijving hierop is. Daarom zijn de volgende acties ingezet. Bestellingen kunnen bij de dochter OPO Furore door directeuren zelf gedaan worden. Hier is een webshop voor ingericht. Het productaanbod is geactualiseerd en scholen bestellen nu via het servicebureau. Daarnaast is de aanwezige hardware van een deel van de scholen al in kaart gebracht zodat hier meer zicht en sturing op is.

Jaarverslag 2019 Kansrijke Overstap (PO-VO)

Voor het schooljaar 2019-2020 en 2020-2021 is een subsidie door het ministerie beschikbaar gesteld van €248.000 voor de twee aanvragen die wij hebben gedaan voor "doorstroom PO-VO" samen met CSG Liudger en OSG Singelland. We zijn niet bij nul gestart wat betreft de inhoud van deze trajecten omdat in de voorgaande jaren al samenwerking plaatsvond tussen OSG Singelland/OPO Furore en CSG Liudger /PCBO Smallingerland. De werkgroepen schooladvies/overdracht/ouderbetrokkenheid en executieve functies vanuit OPO-Furore/OSG Singelland lopen door. Dat geldt ook voor de werkgroep Mens zijn vanuit PCBO Smallingerland en CSG Liudger. Hiervoor is gekozen om te voorkomen dat door wisselingen van mensen het proces zou worden vertraagd. De werkgroepen die nieuw worden geformeerd worden bemenst door mensen vanuit PCBO Smallingerland, OPO Furore, OSG Singelland en CSG Liudger. Dat geldt voor de werkgroep Visie op Leren.

Het eerste deel van het schooljaar is de bestuursopdracht vastgesteld. Het projectplan uitgewerkt, de stuurgroep geïnstalleerd, medewerkers gevraagd om zitting te nemen in de nieuwe werkgroepen en de bovengenoemde werkgroepen zijn aan de slag met hun opdracht. Tevens hebben de projectleiders in de directie overleggen voorlichting gegeven en input opgehaald. Ook zijn nieuwsbrieven verstuurd naar alle medewerkers zodat zij meegenomen worden in wat speelt zodat we iedereen meenemen. In januari 2020 vindt een kennisdelingsbijeenkomst plaats waar alle werkgroepen de genodigden en belangstellende informeren over waar ze mee bezig zijn en ook daar halen we input op voor het vervolg.

Personeel & professionalisering

Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van personeel en professionalisering waren:

- Begeleiding van startende leerkrachten
- Vitaliteit en gezondheid bevorderende maatregelen
- Scholing en professionalisering
- Aspirant “leiders met lef”
- Preventie en begeleiding van ziekte
- Arbo beleid
- Vervangingen

Hieronder wordt daar nader op ingegaan.

Strategisch personeelsbeleid

Het personeelsbeleid is afgestemd op het strategisch beleid van Adenium.

Bij het vormgeven zijn middels expeditieteams medewerkers uit alle geledingen betrokken (leerkrachten, schoolleiders en onderwijsondersteunend personeel). Het cyclische beleid wordt jaarlijks geëvalueerd en geborgd door het integraal onderdeel te laten zijn van het kwaliteitssysteem van Adenium waardoor het gemonitord kan worden en uitkomsten meetbaar zijn. Op schoolniveau gebeurt dit door het strategisch personeelsbeleid onderdeel is van de schoolplannen en de daaruit voortvloeiende schooljaarplannen.

Doelen en resultaten

Het bestuur heeft zichzelf doelen gesteld ten aanzien van het personeel en de professionalisering

Doel/beleidsvoornemen	Behaald/ deels behaald/ niet behaald	Beknpte toelichting: waarom dit doel/wat gedaan/welke vervolgstappen
Boventaligheid directie-, leerkracht-, en krachtteamformatie omlaag brengen wegens teruglopende leerlingenaantallen.	behaald	Middels natuurlijk verloop, deeltijdontslag en door detacheren is de personele inzet optimaal afgestemd op de aantallen leerlingen en de daaruit afgeleide personeelsbehoefte.
Ernstig zieke medewerkers zorgen voor een hoog (langdurig) verzuimpercentage. Dit percentage is nagenoeg niet beïnvloedbaar. Ziekteverzuim waar mogelijk reduceren.	behaald	Lang verzuim daalt m.i.v. schooljaar 2019-2020 door ontslagzaken wegens arbeidsongeschiktheid langer dan 2 jaar. Belangrijke indicatoren zoals verzuimfrequentie en 0- verzuim blijven laag.
Aandacht voor zorg	Behaald	Er is gezamenlijk uniform preventief verzuim beleid ontwikkeld voor beide dochters

Personele ontwikkelingen

In 2019 hebben diverse personele ontwikkelingen aandacht gekregen. Onderstaande ontwikkelingen zijn in kaart gebracht en er is op inhoud gezamenlijk beleid gemaakt. De doelstelling is om 2020 alle onderwerpen van het integraal personeelsbeleid te voorzien van een update in een gezamenlijke beleidsvaststelling.

Begeleiding startende leerkrachten

Er is sprake van een toename van startende leerkrachten binnen Adenium. Er is beleid in ontwikkeling (onderdeel van het beleidsplan “een leven lang ontwikkelen”) om deze medewerkers goed te begeleiden teneinde een succesvolle start als leerkracht te maken en een voorspoedige ontwikkeling te realiseren naar het niveau van basisbekwaamheid en vervolgens tot vakbekwame leerkracht. De verwachting is dat dit nieuwe beleid ingaande 2020-2021 geïmplementeerd kan worden. Het beleid van beide dochters wordt op dit moment afgestemd en er komt éénduidig beleid voor de gehele organisatie voor de begeleiding van startende en nieuwe leerkrachten.

Vitaliteit

Wij zijn van mening dat wij als werkgever samen met medewerkers een verantwoordelijkheid hebben als het gaat om gezondheid, vakbekwaam zijn en met plezier werken. PCBO Smallingerland e.o. heeft hierin vanaf schooljaar 2017-2018 gefaciliteerd middels o.a. het vitaliteitsbeleid en het scholingsbeleid. Hiermee verwachten wij dat medewerkers langer en gezonder kunnen werken. Zowel het scholings- en professionaliseringsplan als het vitaliteitsbeleid zijn in 2018 geëvalueerd. De uitkomsten hiervan waren zeer positief en dat heeft erin geresulteerd dat zowel het scholings- als het vitaliteitsplan zijn gecontinueerd. Jaarlijks wordt de afweging gemaakt of er een vitaliteitsbudget beschikbaar wordt gesteld voor de medewerkers en hoe hoog dit bedrag zal zijn. Het positieve effect en de waardering hiervoor van de medewerkers bij PCBO Smallingerland e.o. heeft erin geresulteerd dat er voor het kalenderjaar 2020 opnieuw een vitaliteitsbudget beschikbaar wordt gesteld en dat dit tevens beschikbaar wordt gesteld voor de medewerkers van dochter OPO-Furore. Inmiddels is er een (concept) vitaliteitsplan 2020-2021 voor de gehele holding.

Werkdrukmiddelen

Het inzetten van de werkdrukmiddelen heeft ertoe geleid dat medewerkers in “rust en ruimte” kunnen werken. Deze middelen zijn toegekend op schoolniveau en in afstemming met de lokale MR-en in een plan van aanpak opgenomen. De inzet van de middelen heeft met nadruk gelegen op “lokaal” niveau waarbij teams en MR hier gezamenlijk planvorming op hebben gemaakt.

Het proces voor de aanpak van de werkdrukmiddelen is conform de afspraken in de CAO-PO uitgevoerd. Directeuren en medewerkers zijn uitgebreid geïnformeerd over dit proces en hebben dit op schoolniveau uitgevoerd. In het bestuursformatieplan zijn hiervoor kaders aangegeven. Per school zijn hierin eigen keuzes gemaakt (onderwijsassistentie, extra leerkracht, vakleerkracht, etc.).

Scholing- en Professionalisering (“een leven lang ontwikkelen”)

Er is gezamenlijk beleid op het gebied van scholing- en professionalisering voor de gehele holding in ontwikkeling: “een leven lang ontwikkelen”. Daarin is er nadrukkelijk aandacht voor: ontwikkelgesprekken, klassenbezoeken, scholing maar ook loopbaanontwikkeling. Tot dat klaar is blijft het huidige beleid voor beide dochters van toepassing.

Aspirant “Leiders met Lef”

Het traject voor aspirant “Leiders met Lef” is voor geheel Adenium opgezet. Wij bieden eigen personeel met potentie en ambitie, loopbaanperspectief door de mogelijkheid zich te ontwikkelen tot een “Leider met Lef”. Interne directie vacatures zullen we in eerste instantie invullen met deze ‘*potentials*’. In het jaar 2019 is een aantal intern leiders met lef gescout die we ingaande 1 augustus 2020 kunnen inzetten op startende directievacatures. Dit loopbaantraject zal eveneens onderdeel gaan uitmaken van het plan “een leven lang ontwikkelen”

Preventie en begeleiding van ziekte (aandacht voor zorg)

Vanuit uitstekend werkgeverschap zorgen we goed voor onze zieke medewerkers. We zetten preventief de expertise in van de inzetbaarheidscoach. Doel hiervan is uitval te voorkomen, de eigen verantwoordelijkheid van medewerkers te bespreken en de directeuren meer grip te laten krijgen op de preventie van verzuim en de re-integratie. De bedrijfsarts is met name gericht op de medische kant van het verzuim. In 2019 is er voor Adenium nieuw beleid vormgegeven te weten “Aandacht voor Zorg” (oktober 2019). Het is een plan dat beschrijft hoe de zorg bij Adenium is georganiseerd indien een werknemer ziekteverlof aanvraagt en is gericht op het voorkomen van ziekte.

Arbo beleidsplan Adenium

Het werken in een veilige en gezonde werkomgeving draagt bij aan het werkplezier van de medewerkers. Het arbobeleid is gericht op waarborging van de veiligheid en gezondheid van medewerkers en op het voorkomen en beheersen van psychosociale arbeidsbelasting. We beschrijven in dit concept plan met ingangsdatum 2020-2021 hoe de arbozorg binnen Adenium is georganiseerd en benoemen we de activiteiten die uitgevoerd moeten worden in het kader van de Arbo wet, zoals onder andere de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E).

Vervangingen

Beide dochters hebben een vaste vervangingssschil en een flexibele vervangingssschil;

De omvang van de vaste en de flexibele vervangingssschil is afgestemd op onder andere de gemiddelde vervangingsvraag en op een vast percentage van het aantal FTE onderwijzend personeel per dochter.

Er is vervangingsbeleid ontwikkeld voor geheel Adenium ("vervangingsbeleid 2019");

- Er zijn extra leerkrachten, onderwijsassistenten of vakleerkrachten ingezet op de zgn. "werkdrukmiddelen" of, anders geformuleerd, "rust en ruimte middelen" met als doel de leerkrachten te faciliteren in tijd voor taken naast het lesgeven.
- Met name voor de kortdurende vervanging is het lastig mensen te vinden.

Loopbaanontwikkeling, functiedifferentiatie en functiebouwwerk

Er is een standaard functiebouwwerk beschikbaar. De functies voor de L11-functionarissen, het OOP en de directeuren zullen in 2020 opnieuw worden beschreven en gewaardeerd. Hetzelfde geldt voor de medewerkers van het Servicebureau. Deze functiebeschrijving en waardering is gekoppeld aan het hoofdstuk loopbaanbeleid in het beleidsplan "een leven lang ontwikkelen".

Jubilea en attentieregeling

We willen als Adenium bekend staan als aantrekkelijk werkgever. Vertrouwen in en oog hebben voor elkaar is de lijn in onze organisatie. Ook het vieren van bijzondere activiteiten en een persoonlijke benadering is daarbij van belang. Een uniforme attentieregeling is inmiddels vormgegeven voor geheel Adenium, echter de procedure via de geledingen moet nog doorlopen worden. Als medewerkers afscheid nemen of er is sprake van een jubileum of pensionering is hiervoor budget beschikbaar.

Uitkeringen na ontslag

Wegens ontslag zijn conform de wet- en regelgeving transitievergoedingen betaald aan medewerkers. Deze bedragen worden (deels) gecompenseerd door het UWV. Aanvraag compensatie is gestart per 1 april 2020. Aan transitievergoedingen is in 2019: € 77.878,78 en € 73.930,77 betaald.

Iedere ontslagzaak wordt gemeld bij het participatiefonds, hiervoor wordt de instroomtoets doorlopen. De dossiers voldoen aan de criteria en er is in geheel 2019 positief beschikt door het participatiefonds op alle instroomtoetsen. Dit betekent dat er geen uitkeringskosten door Adenium betaald worden na ontslag.

Medewerkers worden doorgaans alleen ontslagen indien er sprake is van arbeidsongeschiktheid langer dan twee jaar of als er sprake is van aantoonbaar disfunctioneren. In die situaties kan er een beroep worden gedaan op een (werkloosheid)uitkering. Om ontslagen te voorkomen krijgen medewerkers structureel professionele scholing en begeleiding aangeboden om vakbekwaamheid op peil te houden. Daarnaast is individueel maatwerk mogelijk. Hierin wordt ruim gefaciliteerd door de werkgever. Indien er situaties ontstaan waardoor werken op de specifieke locatie niet meer lukt, behoort mobiliteit tot de mogelijkheden.

Loopbaanontwikkeling

Loopbaanontwikkeling (voorheen de functiemix) is een vast onderdeel van onze organisatiestructuur geworden. Nagenoeg alle scholen hebben nu medewerkers in de LB-schaal benoemd als intern begeleider, taalcoördinator en rekenoördinator. Zo wordt naast de mogelijkheid van carrièrestappen voor het personeel vooral ook gewerkt aan professionalisering van mensen en het onderwijs. Dit beleid is ongewijzigd van kracht gebleven. De verwachting is dat er in 2020 beleid is vormgegeven voor geheel Adenium op het gebied van loopbaanontwikkeling.

Scholing

Sinds 2017 is voor dochter PCBO Smalingerland e.o. scholingsbeleid vormgegeven. Dit beleid is ongewijzigd van kracht gebleven. Werken in een professionele organisatie betekent dat medewerkers zich voortdurend blijven ontwikkelen en werken aan kwaliteitsverbetering. De verwachting is dat er in 2020 beleid is vormgegeven voor geheel Adenium op het gebied van scholing- en ontwikkeling.

Personeels- en salarisadministratie (PSA)

Waar OPO-Furore de PSA al had ondergebracht bij Onderwijs Bureau Meppel(OBM) is dat in 2019 voor PCBO ook gestart. De integratie van de processen en de automatisering- en digitalisering van de PSA heeft zich in hoog tempo voltrokken in samenwerking met OBM. Dit heeft zijn uitwerking richting de scholen. Voor de schooldirecteuren is er inzicht in ken- en stuurgetallen. Personele wijzigingen worden op schoolniveau ingevoerd door de verantwoordelijke schooldirecteur. Hiermee komen andere acties automatisch op gang zoals controles, verwerking in de salarissen en schriftelijke bevestigingen.

Personele ontwikkeling

In het Noorden van het land en dus ook bij Adenium zien we dat de arbeidsmarkt voor leerkrachten gespannen is en dit effect steeds sterker wordt. Het is een werknemersmarkt geworden. Waar leerkrachten voorheen vaak het schooljaar afmaakten en dan een overstap maakten naar een andere werkgever, zien we dat nu door het schooljaar heen gebeuren.

Hierdoor hebben we knelpunten vaak op moeten lossen door inzet van mensen vanuit de invalpool waardoor het aantal beschikbare invaller in de invalpool daalde en vaker 'nee' verkocht moest worden aan de scholen. Dit is een zorgelijke ontwikkeling.

We proberen zo creatief mogelijk met de situatie om te gaan. Zo worden vaker 'eigen' mensen ingezet op vervanging (bv duo-collega's). Daarnaast hebben we een aantal nieuwe mensen (Hbo'ers) binnengehaald die eerst als onderwijsassistent zijn benoemd en die de verkorte opleiding tot leraar volgen. Zodat we hen, na ongeveer twee jaar, kunnen inlijven als leerkracht. Voor dit traject krijgen we € 10.000 subsidie per kandidaat. Helaas hebben we ook een aantal malen commercieel in moeten huren wat kostenverhogend werkt. Deze contracten liepen aan het eind van het schooljaar af en we hebben dit met de formatieronde 2019-2020 weer in kunnen vullen met 'eigen' mensen.

Personele ontwikkeling PCBO Smalingerland

In onderstaande tabellen is te zien dat het aantal medewerkers met een vaste benoeming is afgenomen ten gevolge van de demografische krimp, en de flexibele schil voor de "losse" invalwerkzaamheden is toegenomen aangezien het invullen van de "losse" invalwerkzaamheden op dit moment een knelpunt is (conform bestuursformatieplan).

Dienstverbanden bij PCBO Smalingerland e.o.

Type	Aantal per 31-12-2014	Aantal per 31-12-2015	Aantal per 31-12-2016	aantal per 31-12-2017*	Aantal per 31-12-2018	Aantal per 31-12-2019
Arbeidsovereenkomst onbepaalde tijd	218	211	212	219	224	213
Arbeidsovereenkomst bepaalde tijd	0	0	6	2	6	0
Oproepovereenkomst	29	42	6	7	6	12
Flexovereenkomst actief	14	17	5	6	5	0
Detacherings-overeenkomst/-Factuurbasis	5	2	11	2	1	7
Stageovereenkomst	3	0	0	10	0	2
Totaal	271	272	240	246	242	234

*Per 01-01-2017 maakt Votum Nostrum deel uit van PCBO Smalingerland e.o.

Overzicht fte bij PCBO Smallerland e.o.

Type	Wtf 31-12-2014	Wtf 31-12-2015	Wtf 31-12-2016	Wtf 31-12-2017*	Wtf 31-12-2018	Wtf 31-12-2019
Onbepaalde tijd	160,031	151,6324	162,0746	169,0245	174,351	163,2473
Tijdelijke uitbreiding	0,6773	3,3384	5,6207	1,4411	3,1366	2,3848
FlexExpert	4,0846	4,2804	2,2	0,8	1,8	n.v.t.
Bindingsovereenkomst	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0,150	1,4	n.v.t.
Detacheringsovereenkomst /factuurbasis	1,4899	1	7,6573	6,8	1,3	1,6
Totaal	166,283	160,2512	177,5526	178,2156	181,9876	167,2321

Ziekteverzuim

Onze stichtingsdoelstelling is een verzuimpercentage van 5% of lager en een verzuimfrequentie van 1 of lager. Het frequent verzuim en het 0-verzuim zijn belangrijke indicatoren. We zien dat het frequent verzuim historisch laag is. Medewerkers melden zich niet tot nauwelijks ziek. Wél hebben we sinds het schooljaar 2017-2018 een aantal ernstig langdurig zieke medewerkers hetgeen resulteert in een hoog verzuimpercentage. Het betreft verzuim: geen enkele discussie mogelijk, met de ziekte die de werknemer heeft, kan de werknemer onmogelijk werken en kan de werknemer ook geen ander werk doen. We noemen dit ook wel *verklaarbaar*. Dit betekent overigens dat in bijna alle gevallen de twee jaar ziekte doorlopen zal worden, tot het moment dat het ontslag gestart kan worden. In 2019 is voor Adenium het plan "Aandacht voor Zorg" gemaakt. Een plan dat bijdraagt aan de juiste aandacht en zorg met als doel dat mensen gezond en met plezier hun werk kunnen blijven doen.

Verzuimontwikkeling per jaar

Jaar	PCBO Smallerland e.o.	Landelijk	Verzuimfrequentie
2012	5,27	6,7	-
2013	5,65	6,5	-
2014	5,04	6,0	-
2015	5,6	6,4	0,8525
2016	4,24	6,3	0,78
2017	5,06	6,0	0,7825
2018	7,95	5,9	0,68
2019	7,23	n.n.b.	0,49

Huisvesting & facilitaire zaken

Op 1 januari 2019 startte het gezamenlijke servicebureau van OPO-Furore en PCBO Smallingerland. Dat was gelijk het moment dat er een teamleider huisvesting en facilitair werd aangesteld voor beide dochters.

Doelen en resultaten

Het bestuur heeft zichzelf doelen gesteld ten aanzien van de huisvesting en facilitaire zaken

Doel/beleidsvoornemen	Behaald/ deels behaald/ niet behaald	Beknopte toelichting: waarom dit doel/wat gedaan/welke vervolgstappen
Begeleiden nieuwbouwtrajecten	behaald	Trajecten lopen naar wens en samenwerking gemeente is goed
Afronden lopende trajecten	behaald	Een aantal lopende trajecten is afgerond
In beeld brengen huisvestingssituatie	behaald	Inventarisatie is gedaan en de situatie van alle scholen is in beeld
Afstemming bedrijfsprocessen tussen PCBO Smallingerland e.o. en OPO Furore en dit effectief en efficiënt organiseren waarbij de onderhoudszaken gewoon doorlopen en waar mogelijk worden verbeterd.	behaald	De afstemming is volop in ontwikkeling en loopt op schema

Ontwikkelingen

Nieuwbouwtrajecten

In algemene zin was 2019 een jaar waarin de kosten voor huisvesting enorm stegen. Waar we een aantal jaren gelden met ruim 1800 euro per vierkante meter een school konden bouwen is dat inmiddels gestegen tot bedragen rond de 2700 euro de vierkante meter. Dit stelt de gemeenten voor een grote financiële opgave daar de gemeenten op diverse terreinen geld tekort komen. Deze financiële situatie is van invloed op de bouw van scholen. Soberheid zal betracht moeten worden en voor de lange termijn zal vertraging van nieuwbouw het resultaat zijn.

SWS De Diamant in Oudega

Afgelopen jaar zijn de voorbereidingen voor de nieuwbouw van een Integraal Kindcentrum doorgegaan. Er ligt inmiddels een plan van eisen. De locatie en de omgeving van de locatie was een punt dat veel gesprek heeft gevraagd tussen omwonenden en de gemeente. Dat heeft het hele proces flink vertraagd. Zoals het nu lijkt kan begin 2020 een aannemer en architect worden gekozen en kunnen de verdere voorbereidingen starten. Droom is dat de school begin 2022 opengaat.

SWS De Frissel in Drachtstercompagnie

In samenwerking met de lokale sportclubs zal nieuwbouw van de school op de sportvelden worden gerealiseerd. Het plan van eisen is klaar en ook de locatiekeuze is definitief. Begin 2020 zullen aannemer en architect gekozen worden en kan zodra het ontwerp klaar is eind 2020 gebouwd kan gaan worden.

Samen Kansrijk

Het proces van Samen Kansrijk heeft en tijdje stil gelegen vanwege veel verzet tegen de eerste locatiekeuze voor de geplande nieuwbouw. Er was veel maatschappelijk verzet tegen deze locatie. De gemeente heeft daarom met de schoolbesturen en betrokkenen een nieuw onderzoek laten doen naar de beoogde locaties en mogelijke alternatieven. Daaruit is de zogenoemde leisure-locatie aan de Noorder Hogeweg in Drachten gekomen. Deze locatie bleek uit het onderzoek het beste alternatief en kan rekenen op steun van de schoolbesturen en

omwonenden. Het gemeentebestuur zal naar verwachting begin 2020 een definitief besluit nemen over de locatie waarna het verdere bouwproces in gang gezet kan worden.

Verbouwtrajecten

De Leister Igge Opeinde

Afgelopen oktober is de school De Leister Igge definitief opgeleverd en zijn alle kinderziektes met betrekking tot de verwarming van het gebouw opgelost.

Huisvestingssituatie in beeld

De organisatie van de huisvesting in de holding zal in 2020 worden geharmoniseerd met die van dochter OPO-Furore. Hiermee zullen de kosten ook voor PCBO iets gaan dalen. Tevens zullen de MJOP's en de onderhoudsmeldingen in een geautomatiseerd systeem worden opgenomen die gelijk gekoppeld is aan de financiële administratie en inzichtelijk is voor alle directeuren. De huisvestingsmedewerker die reeds bij dochter PCBO in dienst was zal nu de gehele organisatie van het onderhoud op zich nemen. Tevens zal aanbesteding van werken van beide dochters worden gecombineerd waarmee gelijk een efficiëncyslag en een kostenreductie worden gerealiseerd.

Er is een huisvestingsbeleid opgesteld dat inmiddels door het bestuur is geaccordeerd. Dit beleid zal in 2020 worden uitgerold. Het gevolg hiervan zal zijn dat alle locaties waar verhuur plaats vindt in de gehele holding een adequaat contract hebben, dat de kosten die het bestuur maakt voor deze locaties gedekt worden door de inkomsten en dat de organisatie van nota's en administratie met betrekking tot deze verhuur situaties adequaat is geregeld.

Coöperaties Brede Scholen

Bij de scholen die deelnemen in de coöperatie Brede Scholen (De Kameleon en de Meander en het Mozaïek en De Voorde van PCBO) wordt het buitenonderhoud geregeld door de verhuurder. De verhuurder heeft de gebouwen verkocht aan Estea. Er is nu een nieuwe beheerder. De eerste ervaringen zijn positief. De Coöperatie voldoet niet aan de doelstellingen voor een effectief beheer en er zal in 2020 een onderzoek worden opgesteld om te komen tot een effectievere organisatie.

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het schoolbestuur streeft naar een zo duurzaam mogelijke aanpak van haar gebouwen en heeft daarin al een prijswinnend voorbeeld in De Leister Igge in Opeinde, de eerste gerenoveerde school met 0 op de meter in Nederland. Duurzaamheidseisen zijn voortdurend onderdeel van gesprek en beleid bij nieuw en verbouwtrajecten. Daarmee is een belangrijk aspect van duurzaam ondernemen reeds geduid.

Een tweede aspect is dat we proberen zoveel als mogelijk regionale leveranciers te bestekken die duurzame producten leveren. Regionale leveranciers betekent minder transport en daardoor minder milieuschade. Tevens dragen we zo bij aan een sterke regionale economie die maakt dat mensen regionaal kunnen werken hetgeen ook weer goed is voor het milieu.

Ook bij aanbesteding van energie en schoonmaak wordt het milieuaspect specifiek meegewogen.

Financieel beleid

Op 1 januari 2019 startte het gezamenlijke servicebureau van PCBO Smallingerland en OPO Furore. De afdelingen financiën van beide dochters werden samengevoegd. In 2019 zijn de voorbereidingen getroffen om tot één gelijke administratieve structuur voor beide dochters te komen in 2020. Beide dochters blijven een zelfstandige financiële huishouding voeren.

Doelen en resultaten

Het bestuur heeft zichzelf doelen gesteld ten aanzien van het financieel beleid.

Doel/beleidsvoornemen	Behaald/ deels behaald/ niet behaald	Beknopte toelichting: waarom dit doel/wat gedaan/welke vervolgstappen
Administratieve processen gezamenlijk oppakken en waar mogelijk efficiënter inrichten	Behaald	In de loop van 2019 zijn de administratieve processen verdeeld over de medewerkers. Door de keuze te maken voor het onderbrengen van de administraties van de beide dochters bij een Administratiekantoor, OBM in Meppel, zijn we minder kwetsbaar wat betreft de administratieve systemen en kunnen we gebruik maken van expertise en eventueel ondersteuning inhuren. Vanaf 2020 worden dezelfde administratieve software pakketten gebruikt.
Strategische keuzes maken ten aanzien van uniforme administratieve verwerking, informatievoorziening en verslaglegging.	Deels behaald	De administraties van de beide dochters kennen per 1 januari 2020 een zoveel mogelijk uniforme inrichting en verwerking in dezelfde software programma's. Tevens is er één systeem voor informatievoorziening en verslaglegging dat in de loop van 2020 verder wordt opgebouwd.
De planning & control inrichten en aanpassen aan de nieuw te vormen besturingsfilosofie.	Deels behaald	Voor het jaar 2019 is er gewerkt met de planning&control cyclus die voor het tot stand komen van de holding voor beide dochters gold. Dit is een bewuste keuze geweest om een jaar de tijd te nemen om processen te inventariseren en opnieuw waar nodig in te richten. Er is een nieuwe planning en control cyclus opgesteld die in 2020 wordt geïmplementeerd.

Ontwikkelingen

Er zijn de komende jaren meerdere ontwikkelingen die van invloed zijn op het financieel beleid en goed financieel beleid betekent de beschikbare middelen zo effectief mogelijk inzetten. Daar is met het opstellen van de begroting voor 2020 reeds op geanticipeerd.

Rijksbekostiging scholen

Het schoolbestuur heeft de afgelopen jaren voor scholen middelen ontvangen voor het samenvoegen dan wel de fusie van scholen. Met ingang van augustus 2022 vervallen deze middelen. Het financieel beleid houdt hier rekening mee bij de allocatie van middelen.

Opbrengsten uit effecten

Naast de opbrengsten van banktegoeden waren rente en koersresultaten uit obligaties nog steeds een aanvulling op de baten. Deze 'extra' baten komen van 2020 naar verwachting vrijwel volledig te vervallen.

Strategisch beleid & eigen vermogen

Vanaf 2020 worden extra middelen aangewend voor eenmalige kosten die gemaakt worden om de strategische doelen te realiseren.

Treasury

Treasury kan worden omschreven als “het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico’s”. Treasury is een belangrijk instrument geworden en krijgt daardoor steeds meer bestuurlijke betekenis. Het bestuur heeft daarom zorg gedragen voor een verantwoorde en professionele inrichting van de treasury functie. Een bindend kader hiertoe is in de Regeling ‘Beleggen, Lenen en Derivaten’ weergegeven die sinds 2001 van kracht is. In 2010 is deze regeling deels herzien en geactualiseerd. Een volgende wijziging heeft plaatsgevonden in 2016. Hoewel er in de nieuwe regeling een behoorlijk aantal wijzigingen heeft plaats gevonden, heeft de nieuwe regeling in de praktijk nagenoeg geen gevolgen voor het ‘treasurybeleid’ van PCBO Smallerland.

Het beleid ten aanzien van beleggen en belenen valt onder Treasury. Treasury heeft als primair doel de financiële risico’s te bewaken en daarnaast de financieringskosten te beperken. Eén van de financiële risico’s is dat de beschikbare middelen haar waarde verliezen. Daarom heeft PCBO Smallerland e.o. gekozen voor risicospreiding en worden financiële middelen liquide aangehouden in rekening courant en op spaarrekeningen. Daarnaast worden middelen voor langere tijd belegd in Effecten (obligaties). Schretlen, vermogensbeheerder bij de Rabobank heeft het mandaat gekregen voor het vermogensbeheer. Het mandaat staat beschreven in het treasurystatuut.

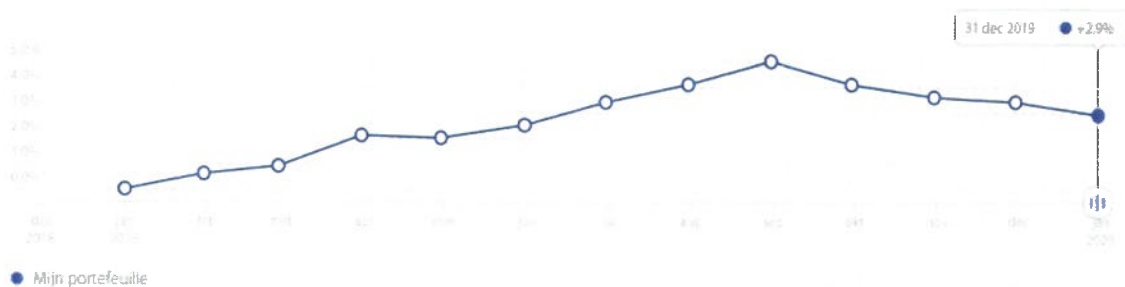
Op basis van de liquiditeitsbehoefte wordt jaarlijks besloten hoeveel middelen (her)belegd gaan worden. Door een gespreide looptijd (dus vrijval) van effecten blijven voldoende liquide middelen voorhanden. Een verslag van de Rabobank, onze vermogensbeheerder, is als bijlage in dit jaarverslag opgenomen.

Financiële ontwikkelingen hebben gevolgen voor de liquiditeitsbehoefte. De omvang van de liquiditeitsbehoefte wordt jaarlijks vastgesteld en indien nodig krijgt de vermogensbeheerder, waarmee tweemaal per jaar treasury overleg is, de opdracht om effecten liquide te maken. De effectenportefeuille bestaat uit een goede en evenwichtige spreiding van beleggingen. Jaarlijks worden beleid en rendement/resultaten beoordeeld.

Om rendement te behalen wordt belegd in effecten met een looptijd van 10 jaar. Gezien de beperkingen die de wetgever stelt aan ‘onderwijsportefeuilles’ zal het rendement de komende jaren lager zijn dan 1%. Als gevolg van de neerwaartse renteontwikkeling op de financiële markten is in 2019 een positief koersresultaat behaald.

1 januari 2019 t/m 31 december 2019

Nettorendement

De beleggingen bestaan op 31 december 2019 volledig uit obligaties. Alle obligaties voldoen aan de minimale rating, die wordt afgegeven door ten minste twee kredietbeoordelaars. De beleggingen met waarde '-' per 31-12-2019 betreffen beleggingen die gedurende de het kalenderjaar 2019 zijn verkocht omdat ze niet aan de minimale rating voldeden. De vrijgevallen middelen zijn deels herbelegd en deels liquide gehouden.

Soort	aantal	koers	31-12-2019		31-12-2018		looptijd
			Waarde	koers	waarde		
Natwest Markets 2010/2020 3,875%	150.000		-	107,0400%	160.560		2020
Rabo Nederland 2006/2021 4,375%	150.000		-	110,3580%	165.537		2021
Dexia CLF 2016/2023 0,75%	150.000		-	102,5240%	153.786		2023
België 2017/2024 0,5%	100.000		-	101,8140%	101.814		2024
België 2016/2026 1%	100.000		-	103,8650%	103.865		2026
Ierland 2016/2026 1%	200.000		-	102,9970%	205.994		2026
Rabobank Nederland 1996/2026 0%	300.000	48,2660%	144.798		-		2026
Ned. Waterschpsbnk 2019/2027 0,125%	200.000	101,0261%	202.052		-		2027
Danske Bank 2016/2023 0,75%	100.000	102,0991%	102.099	99,1650%	99.165		2023
Kommunekredit 2018/28 0,75%	100.000	105,4780%	105.478	100,2120%	100.212		2028
Ile de France 2016/2025 0,5%	100.000	103,2930%	103.293	100,4850%	100.485		2025
Nederland 2014/2024 2%	100.000	111,1466%	111.147	111,7440%	111.744		2024
ABN AMRO 2010/2022 3,5%	100.000	110,3060%	110.306	113,0140%	113.014		2022
ABN AMRO 2015/2025 1%	150.000	104,1505%	156.226	101,2660%	151.900		2025
BFCM 2018/2025 0,75%	200.000	102,4937%	204.987	98,1670%	196.334		2025
Societe General 2016/2021 0,125%	200.000	100,4539%	200.908	99,6890%	199.378		2021
Credit Agricole 2017/2027 1,375%	200.000	107,2867%	214.573	100,3550%	200.710		2027
Kommunalbanken 2016/26 0,625%	200.000	104,0270%	208.054	101,0720%	202.144		2026
Frankrijk 2016/2026 0,5%	200.000	104,5027%	209.005	101,0800%	202.160		2026
Nederland 2015/2025 0,25%	200.000	103,3268%	206.654	101,4980%	202.997		2025
BPCE SFH 2015/2022 1,125%	200.000	103,3842%	206.768	102,6040%	205.208		2022
Rabo Nederland 2015-2027 1,375%	250.000	108,2453%	270.613	102,9550%	257.386		2027
			2.756.961		3.234.391		

Vrijval effecten (obligaties)

De komende jaren komen de obligaties vrij te vallen. Afhankelijk van de liquiditeitsbehoefte worden de vrijgevallen middelen herbelegd.

Jaar	Nominale	Koerswaarde	Verschil
2021	200.000	200.908	908
2022	300.000	317.074	17.074
2023	100.000	102.099	2.099
2024	100.000	111.147	11.147
2025	650.000	671.160	21.160
2026	700.000	561.857	-
2027	650.000	687.239	37.239
2028	100.000	105.478	5.478
	2.800.000	2.756.961	43.039

Allocatie van middelen

Het strategisch beleid is de grondslag voor de allocatie van middelen. Nog voor de invoering van de Lumpsum financiering in 2006 heeft het bestuur dit zo besloten. Het bestuur heeft bij de allocatie van middelen de volgende uitgangspunten:

- Scholen ontvangen een financieel budget voor de aanschaf van leermiddelen (geen ICT middelen) en organisatielasten op de scholen.
- Scholen ontvangen een budget voor noodzakelijke inzet aan formatie op de school, t.w. groepsformatie, IB-formatie, zorgformatie, directieformatie en directie ondersteuning (conciërge en secretariael/administratief) en werkdrukmiddelen en onderwijsachterstands-middelen.
- Bovenschools worden alle andere budgetten toegekend, zoals Administratie, beheer en bestuur, Huisvesting, ICT-middelen, aanschaf meubilair, speeltoestellen, scholingstrajecten, interventies, werving & selectie en overige loonkosten (zoals verlof, reiskosten, BAPO lasten).

In het schooljaar 2019-2020 heeft een expeditieteam het allocatiebeleid geëvalueerd en is begonnen nieuw allocatiebeleid te ontwikkelen dat aansluit bij het strategisch beleidsplan en de besturingsfilosofie van Adenium, dus gezamenlijk beleid voor PCBO Smallingerland e.o. en OPO Furore.

Bestuurlijke kosten

Met de bestuurlijke kosten bedoelen we hier alle kosten van het bestuurlijk apparaat, bestaande uit de bestuurders en de medewerkers van het servicebureau. Het servicebureau verricht werkzaamheden onder andere ten aanzien van financieel beheer, de financiële administratie, personeelsadministratie, ICT-ondersteuning, onderwijs & kwaliteitsteam, klachtenbehandeling, communicatie, huisvesting en onderhoud & facilitaire zaken.

De loonkosten worden gevoerd onder gemene rekening en volgens een vastgestelde verdeelsleutel verdeeld met OPO Furore. De loonkosten over 2019 alsmede de verdeling is als volgt:

Bestuurlijke kosten	Loonkosten	Aandeel OPO Furore 58%	Aandeel PCBO Smallingerland 42%
Loonkosten bestuurders (CvB en RvT)	€ 268.327	€ 155.688	€ 112.739
Loonkosten servicebureau	€ 1.219.219	€ 707.147	€ 512.072
Totale loonkosten	€ 1.487.646	€ 862.835	€ 624.811

Onderwijsachterstandsmiddelen

Ten aanzien van de onderwijsachterstanden stelt het bestuur de middelen beschikbaar. Op basis van de berekende baten worden deze als budget beschikbaar gesteld aan de betreffende scholen. De scholen die onderwijsachterstanden ontvangen hebben veelal te maken met leerlingen met leerachterstanden. Deze middelen zijn nodig om extra groepsondersteuning te bieden, dan wel een extra groep te formeren en daarmee de groepsgrootte te verkleinen. De middelen nemen in omvang af waardoor minder budget hiervoor beschikbaar is.

Risico's en risicobeheersing

Intern risicobeheersingssysteem

Bij het ontwikkelen van beleid worden risico's onderkend. Risico's kunnen gevolgen met zich meebrengen en kunnen een belemmering vormen voor de haalbaarheid van de plannen van de strategische doelstellingen.

Interne risicobeheersing

Bij interne risicobeheersing hebben we het over controle en beheersing van risico's die financieel of materieel van aard zijn of de organisatiecultuur betreffen.

PCBO Smallerland e.o. beschikt over een integraal en cyclisch systeem van kwaliteitszorg. In 2015 is een set aan presentatie-indicatoren (PI) opgesteld die de bewijslast vormen of de doelen uit het strategisch beleidsplan worden gerealiseerd. De algehele bedrijfsvoering hebben we vanuit visie ingericht waarbij het credo 'verras mij niet' is geworden. Dit geeft ons de mogelijkheid om voorziene risico's al van tevoren in te schatten en geeft ons veel meer grip op alle processen in de organisatie. Binnen het servicebureau is een adequate overlegstructuur ingericht die helpt om integraal te blijven denken en werken.

In 2017 is een grafisch overzicht gemaakt van het hele onderwijskundige kwaliteitszorgsysteem. Elk kwartaal heeft de directeur-bestuurder overleg met de directeuren van de scholen. Startende directeuren worden in hun eerste jaar tweewekelijks bezocht. Risico's op kwaliteitsterugval worden op deze wijze tijdig gesignaleerd en waar nodig wordt direct actie ondernomen. Op scholen waar acties worden ingezet is er een frequenter contact tussen de directeur en de directeur-bestuurder.

De Raad van Toezicht, de GMR en de directies van de scholen ontvangen periodiek een uitgebreide managementrapportage waarin de resultaten van de bovengenoemde aanpak worden beschreven en tevens worden voorzien van een analyse.

Materiële risico's worden ondervangen in de procuratiematrix. In de procuratiematrix worden de bevoegdheden en de budgetruimte per functie vastgelegd. Daardoor is het risico dat ongeoorloofde en buitensporige investeringen gebeuren aanmerkelijk ingeperkt. Ook worden beschikbare budgetten gecontroleerd op dreigende overschrijdingen. De rapportages aan het bestuur zijn eveneens een controle op de realisatie versus begroting gedurende het verslagjaar.

De afgelopen acht jaar heeft het adagium 'verras mij niet' een stevige basis gekregen. Elkaar niet verrassen is een 'way of life' geworden die helpt om risico's en mogelijke verrassingen op tijd te signaleren en tot actie over te kunnen gaan.

Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

In 2019 heeft een aantal risico's en onzekerheden de bestuursagenda bepaald. De demografische krimp, met al zijn gevolgen voor de leerlingenaantallen en haar consequenties, is al een aantal jaren hoofdthema op het gebied van risico's. Dit heeft in 2019 geleid tot de sluiting van de schoollocatie van De Gielguorde in De Tike. Het gegeven dat het aantal leerlingen structureel onder de 30 en de kwaliteit van het onderwijs daardoor verder onder druk kwam heeft het bestuur doen besluiten per 1 augustus 2019 de school te fuseren met De Leister Igge in Opeinde. Behalve in de dorpen vindt er ook in Drachten zelf krimp plaats. Door de invoering van onder andere de T=0-systematiek bij formatietoekenning is een betere balans tussen de inzet van personeel en het aantal kinderen op de scholen. Dit zorgt ervoor dat we de gevolgen van de krimp beter kunnen beheersen. Dit neemt niet weg dat we de ontwikkelingen scherp in de gaten houden om te kunnen anticiperen op de doorzettende daling van het aantal leerlingen om zo de baten en lasten in balans te houden. De verwachting is dat het aantal leerlingen de komende jaren nog verder zal dalen. De gegevens van de gemeente geven daarbij een somberder beeld dan op grond van data van de rijksoverheid wordt afgeleid.

Om de positie van het eigen vermogen te beschouwen is het nodig om inzicht te krijgen in het minimum eigen vermogen. Het bestuur heeft risicomanagement opgesteld met behulp van het model van de PO-raad. Daarin zijn de belangrijkste financiële risico's gedetecteerd en is er een minimumnorm voor het eigen vermogen vastgesteld. In dat risicomanagement worden de publieke reserves, een percentage van de baten OCW en reële risico's als ziekteverzuim en effecten van daling van het aantal leerlingen gekapitaliseerd.

Wellicht het zwaarste zorgpunt is de zich snel verslechterende situatie op de arbeidsmarkt voor leerkrachten. Invallers zijn er niet meer en zelfs reguliere vacatures vervullen is een lastige onderneming. Het bestuur stelt in beperkte mate extra middelen ter beschikking om vooraf mensen te benoemen om zo het primaire proces op gang te houden.

Gewenst minimum eigen vermogen (x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Private reserves					
- 10% bekostiging OCW personeel	892	864	852	843	840
Publieke vermogen					
- 10% van de begrote baten OCW	1.469	1.429	1.407	1.369	1.334
- 8% extra ziekteverzuim onderwijspersoneel	1.048	1.005	954	922	905
- 7% boventaligheid daling leerlingen	851	816	775	749	735
Gewenst minimum 'eigen (risico) vermogen'	4.260	4.114	3.988	3.883	3.814
Eigen vermogen	5.475	5.540	5.601	5.657	5.709
Vershil	1.215	1.426	1.613	1.774	1.895

De verwachting is dat het eigen vermogen de komende jaren bij het te voeren beleid voldoende hoog is om de risico's en onzekerheden op te vangen.

Het gewenst minimum eigen vermogen is het op basis van een risicoanalyse berekend weerstandsvermogen. Dit laat zien dat het eigen vermogen op langere termijn op peil blijft. Door veranderende wet- en regelgeving en omstandigheden is de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen niet vanzelfsprekend en zullen de afzonderlijke risico's de komende jaren (weer) tegen het licht gehouden worden en wenselijk is het om dit op uniforme wijze per dochter OPO Furore en PCBO Smallingerland laten beschrijven en wegen.

De verwachting is dat de coronacrisis gevolgen heeft op de bedrijfsvoering. We zien in ieder geval de volgende risico's:

- Hogere lasten en lagere baten (zie 3.2 Staat van baten en lasten) zullen de liquiditeit beïnvloeden en het eigen vermogen doen dalen. Dit risico is op korte termijn beperkt.
- Er is hoger verzuim doordat het personeel in de risicogroep zit en/of daadwerkelijk ziek is.
- Er is mogelijk meer personeel nodig voor lesgeven in kleine groepen en om achterstanden weg te werken
- De kosten voor schoonmaak en bijbehorende materialen zullen stijgen
- Lagere baten door minder huurinkomsten en minder ouderbijdragen
- Nieuwbouw en verbouw van scholen worden uitgesteld door minder beschikbare middelen en hogere marktprijzen: dat leidt in die gevallen tot onbegrote onderhoudslasten.
- Structureel anders inrichten van het werk (kantoor, school, thuis) zal grote gevolgen hebben voor de hele inrichting van de organisatie (huisvesting, personeel, onderwijs en financiën).

Verantwoording financiën

Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022
Aantal leerlingen	2.149	2.086	1.997	1.938	1.884

Adenium heeft als kern in haar strategisch beleidsplan dat we met elkaar willen en gaan werken aan de vorming van integrale kindcentra (IKC's). Daarmee heeft ze een duidelijk strategische koers uitgezet voor de toekomst. Dat neemt echter niet weg dat er nog steeds sprake is van krimp en dat om uiteenlopende redenen het marktaandeel kan veranderen. Daar waar scholen om niet acceptabele redenen leerlingen verliezen worden bestuurlijke interventies gedaan.

	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022
Bestuur/management	16	13	13	13	13
Onderwijzend personeel	136	128	125	122	120
Ondersteunend personeel	27	31	31	31	31

De belangrijkste factoren die de ontwikkeling van het aantal FTE binnen het bestuur beïnvloed is de ontwikkeling van het aantal leerlingen en wijzigingen in de min of meer geormerkte personele bekostiging, bijvoorbeeld werkdrukkiddelen. Het bestuur acteert hierop door een flexibele pool van waaruit personeel door kan stromen in de organisatie. Er is een goed loopbaan beleid met uitstekende secundaire arbeidsvoorwaarden waardoor het werken bij PCBO Smallingerland e.o. aantrekkelijk is.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	begroting 2020	begroting 2021	Begroting 2022	Verschil verslagjaar t.o.v. begroting	Verschil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
BATEN								
Rijksbaten	14.640.094	14.687.962	14.933.006	14.181.000	13.820.000	13.313.000	245.044	292.912
Overige overheidsbijdragen en subsidies	32.993	17.000	29.441	32.000	32.000	32.000	12.441	-3.552
Overige baten	168.546	164.784	586.867	166.000	166.000	166.000	422.083	418.321
TOTAAL BATEN	14.841.633	14.869.746	15.549.314	14.379.000	14.018.000	13.511.000	679.568	707.681
LASTEN								
Personeelslasten	12.838.581	13.319.921	12.683.127	12.474.000	12.121.000	11.732.000	-636.794	-155.454
Afschrijvingen	490.513	444.792	445.206	370.000	378.000	288.000	414	-45.307
Huisvestingslasten	738.651	713.979	983.030	686.000	690.000	690.000	269.051	244.379
Overige lasten	1.192.016	988.159	1.012.266	924.000	900.000	867.000	24.107	-179.750
TOTAAL LASTEN	15.259.761	15.466.851	15.123.629	14.454.000	14.089.000	13.577.000	-343.222	-136.132
SALDO								
Saldo baten en lasten	-418.128	-597.105	425.685	-75.000	-71.000	-66.000	1.022.790	843.813
Saldo financiële baten en lasten	358	10.000	96.342	10.000	10.000	10.000	86.342	95.984
Saldo buitengewone baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL RESULTAAT	-417.770	-587.105	522.027	-65.000	-61.000	-56.000	1.109.132	939.797

Verklaring belangrijkste verschillen tussen het resultaat in het verslagjaar en de begroting

Bij de baten zijn dat:

- Rijksbaten hoger dan begroot door Hogere Bijzondere en aanvullende bekostiging primair onderwijs 2019-2020	€ 213.000
- Overige baten hoger dan begroot door Detachering van personeel	€ 157.000
Inkomsten uit gemene rekening	€ 242.000

De bijzondere en aanvullende bekostiging is het gevolg van een wijziging in de CAO, waarvan de lasten in 2020 worden verantwoord. De baten uit detacheringen en gemene rekening waren niet begroot.

Bij de lasten zijn dat:

- Personeelslasten lager dan begroot, met name door Lagere loonkosten en doorbelasting servicebureau OPO Furore	€ 50.000
Lagere loonkosten door leerlingaantallen en schoolsluiting	€ 128.000
Lagere loonkosten door kleinere pool en minder externe ziektevervangning	€ 474.000
Lagere loonkosten directie	€ 87.000
Lagere BAPO lasten	€ 82.000
- Huisvestingslasten: Hogere dotatie naar de voorziening onderhoud	€ 187.000
Huisvestingslasten servicebureau	€ 67.000

De actuele onderhoudsrapportage toont aan dat het onderhoud duurder wordt en dat er nieuw onderhoud is toegevoegd. De huisvestingslasten van het servicebureau werden in het voorgaande verslagjaar onder de bestuurlijke lasten verantwoord. Er is besloten dit in het vervolg als huisvestingslasten te presenteren.

Verklaring belangrijkste verschillen tussen het resultaat in het verslagjaar en het resultaat in het voorgaande jaar

Bij de baten zijn dat:

- Rijksbaten hoger dan voorgaand jaar	
Bijzondere en aanvullende bekostiging primair onderwijs 2019-2020	€ 213.000
Personeel- en arbeidsmarktbeleid	€ 266.000
Prestatie-box middelen	€ 15.000
Bijzondere bekostiging wegens samenvoeging	€ 12.000
- Rijksbaten lager dan vorig jaar	
Personele lumpsum	€ 199.000
Materiële instandhouding	€ 31.000
Verlofsubsidie/lerarenbeurzen	€ 12.000

De baten voor personeel- en arbeidsmarktbeleid zijn gestegen m.n. door het de stijging van het onderdeel werkdruk verlagende middelen. Dat de personele lumpsum daalde komt door de daling van leerlingaantallen.

- Overige baten hoger dan voorgaand jaar	
Detachering personeel & loonkosten gemene rekening	€ 399.000
Verhuur (doorbelaste huisvestingslasten)	€ 33.000
Overige baten	€ 25.000
- Overige baten lager dan voorgaand jaar	
Ouderbijdragen	€ 17.000

De baten uit detachering personeel werden in het voorgaande jaar als uitkering onder de loonkosten verantwoord en loonkosten onder gemene rekening zijn er pas ingaande het huidige verslagjaar. Met de inrichting van Integrale Kind Centra nemen de (structurele) baten uit verhuur toe.

Bij de lasten zijn dat:

- Personeelslasten lager dan voorgaand jaar	
Minder Inhuur personeel	€ 298.000
Extra uitkering(en)	€ 91.000
- Personeelslasten hoger dan voorgaand jaar	
Detachering personeel niet ten gunste van de personeelslasten	€ 166.000
Doorbelasting naar huisvestingslasten niet ten gunste van de personeelslasten	€ 150.000
- Afschrijvingslasten lager dan voorgaand jaar	
Afschrijving gebouwen	€ 18.000
Boekverlies gebouwen	€ 14.000
Afschrijving inventaris en apparatuur	€ 15.000
Afschrijving leermiddelen	€ 4.000
- Afschrijvingslasten hoger dan voorgaand jaar	
Boekverlies inventaris en apparatuur	€ 5.000

De belangrijkste toekomstige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting is erop geënt dat die rond nul uitkomt. Er wordt extra geïnvesteerd vanuit de algemene reserve. Deze investering is bedoeld om de speerpunten van het strategisch beleid uit te rollen. Dit betreft éénmalige kosten.

De coronacrisis

De coronacrisis heeft met ingang van maart 2020 een intelligente lockdown bewerkstelligd. Dit heeft, als de scholen na de meivakantie open gaan, tot de zomer 2020 al invloed op de baten en lasten. Als de maatregelen na de zomer 2020 niet worden versoepeld zijn de gevolgen substantieel. Hierbij een overzicht van de mogelijke extra baten en lasten:

Invloed van Corona op:	Periode maart tot juli 2020	Periode augustus tot december 2020	Totaal 2020	Periode januari tot augustus 2021
Uitgaven voor het geven van onderwijs op afstand (ICT middelen)	€ 7.000	€ 3.000	€ 10.000	€ 10.000
Lagere ouderbijdragen +/- minder lasten	€ 10.000	€ 5.000	€ 15.000	€ 15.000
Lagere huuropbrengsten	€ 10.000	€ 5.000	€ 15.000	€ 7.000
Extra formatie om onderwijsachterstanden weg te werken ervan uitgaande dat de scholen weer open gaan en vanaf augustus 2021 weer normaal les wordt gegeven.	€ 150.000	€ 150.000	€ 300.000	€ 100.000
Extra opvang in de scholen regelen	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Extra kosten i.v.m. thuiswerken personeel	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Extra vervanging als scholen worden opengesteld	€ 140.000	€ 180.000	€ 320.000	€ 110.000
20% hogere schoonmaakkosten i.v.m. hygiëne	€ 10.000	€ 25.000	€ 35.000	€ 60.000
Aanpassing gebouwen	€ 40.000	€ 0	€ 40.000	€ 0
Totaal	€ 367.000	€ 368.000	€ 735.000	€ 302.000

Bovenstaande geeft een overzicht van de mogelijke gevolgen voor het bestuur ten gevolge van de Coronacrisis. Nadrukkelijk moet gesteld worden dat het geen beleidsuitspraken zijn. Het bestuur verwacht dat de overheid de besturen financieel tegemoet zal komen vanwege de kosten die in het kader van de Coronacrisis worden gemaakt.

Financiële positie

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Signalering
Solvabiliteit 2	0,78	0,79	0,77	0,77	0,77	Ondergrens <0,30
Liquiditeit	1,29	2,13	1,33	1,37	1,56	Ondergrens <0,75
Rentabiliteit	-2,81	3,17	-0,45	-0,43	-0,41	Afhankelijk van de reservepositie van het schoolbestuur
Indicator reservepositie (per einde verslagjaar)						In ontwikkeling

Toelichting	Bestaat uit:
Solvabiliteit 2	(Eigen vermogen + voorzieningen)/ Balanstotaal
Liquiditeit	Vlottende activa/ Kortlopende schulden
Rentabiliteit	Resultaat/ totale baten (incl. financiële baten) * 100%
Indicator reservepositie (per einde verslagjaar)	In ontwikkeling (IvHO)

Oordeel kengetallen

Vastgesteld mag worden dat de financiële situatie van de stichting goed is. Het streven van de stichting is derhalve zeker niet primair gericht om de exploitatie jaarlijks positief af te sluiten. Aangezien er hierbij wel een gecalculiseerd risico wordt genomen, is het van belang om met name het leerlingaantal en de daarvoor ingezette personele formatie strikt en blijvend te monitoren.

De financiële en/of reservepositie is boven niveau

Het resultaat/ de rentabiliteit ontwikkelt zich de komende jaren licht negatief

- Deze ontwikkeling is volkomen in lijn met het beleid van het bestuur
- Het beleid is voor het overige geënt op een resultaat rond de nul
- Daarnaast worden middelen beschikbaar te stellen voor initiële kosten die nodig zijn om strategisch beleid uit te werken/vorm te geven

Jaarrekening

Grondslagen

Algemene grondslagen

Activiteiten

De activiteiten van de stichting PCBO Smallingerland e.o. en de onder deze rechtspersoon vallende scholen zijn geënt op het geven en bevorderen van christelijk basisonderwijs in de gemeente Smallingerland en omstreken.

Grondslagen voor de jaarrekening

Bij de inrichting van de jaarrekening is de Regeling Jaarverslaggeving, RJ-richtlijn 660 en Titel 9 Boek 2 BW gehanteerd. De in de jaarrekening opgenomen bedragen zijn in hele euro's. In de balans is het resultaatbestemmingsvoorstel reeds verwerkt. De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, wordt activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Grondslagen Balans

Immateriële vaste activa

Investeringen in de immateriële vaste activa worden op de balans gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven en voor het eerst in het jaar van aanschaf. De activeringsgrens bedraagt € 300. Investeringsubsidies die ontvangen zijn worden in mindering gebracht op de investering. De afschrijvingen worden gebaseerd op geschatte economische levensduur rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Materiële vaste activa

Investeringen in de materiële vaste activa worden op de balans gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven en voor het eerst in het jaar van aanschaf. De activeringsgrens bedraagt € 300. Investeringsubsidies die ontvangen zijn worden in mindering gebracht op de investering. De afschrijvingen worden gebaseerd op geschatte economische levensduur rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Eigendom

Schoolgebouwen, waarvan het juridisch eigendom berust bij de vereniging en het economisch eigendom bij de gemeente, zijn niet in de balans opgenomen. Eventuele bruikleenscholen zijn eveneens niet verwerkt. De kosten voor groot onderhoud aan de schoolgebouwen worden ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijving immateriële vaste activa

Digitale lesmethodes	10%-17%
----------------------	---------

Afschrijving materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Percentage afschrijving
Gebouwen en terreinen	4% -10%
Inventaris en apparatuur	5%-25%
Overige materiële vaste activa	10%-17%

Financiële vaste activa

Effecten

De onder financiële vaste activa opgenomen effecten die bestemd zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de instelling duurzaam te dienen, worden gewaardeerd op marktwaarde. Waardeveranderingen van deze effecten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen op nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid. De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Overlopende activa

De overlopende activa betreffen vooruitbetaalde kosten die aan opvolgende perioden worden toegerekend, voor zover ze niet onder overige vorderingen zijn te plaatsen.

Liquide middelen

Liquide middelen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen. De algemene reserve betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-) overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten. Aan de reserve worden via de resultaatbestemming overschotten in een boekjaar toegevoegd en tekorten onttrokken. De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de vereniging PCBO Smallerland e.o. te Drachten.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, die door het bestuur zijn aangebracht. De publieke reserves bestaan uit:

Bestemmingsreserve personeel

De personele reserve betreft reservering van personele baten waarvan de besteding na hete verslagjaar plaatsvindt en waarvan de verantwoording van de baten in het kalenderjaar dient te worden verantwoord.

Bestemmingsreserve winstverdeling

De reserve winstverdeling zijn gereserveerde winsten van de vereniging om materieel in te zetten. De kosten (deels afschrijvingen) van de bestedingen vallen jaarlijks vrij.

Bestemmingsreserve eerste waardering activa

De reserve eerste waardering activa is bedoeld om de eerste waardering van speeltoestellen zichtbaar te maken. Het afschrijvingsdeel valt jaarlijks vrij.

Bestemmingsreserve Personeel in Balans

De reserve Personeel in Balans is bedoeld om jonge werknemers voor de organisatie in dienst te behouden en waar mogelijk het personeelsbestand te versterken met jonge werknemers.

Vorzieningen

Algemeen

Vorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden opgenomen tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorziening jubilea

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte 'blijfkans', gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. Betaalde bedragen inzake jubilea worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van duurzame inzetbaarheid is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte 'blijfkans', gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. Betaalde bedragen inzake duurzame inzetbaarheid worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening groot onderhoud

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen voor groot onderhoud is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen huidige nominale waarde.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden opgenomen tegen reële waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

(Voorstel) bestemming exploitatiesaldo

Voorstel bestemming exploitatiesaldo en bestuursbesluit

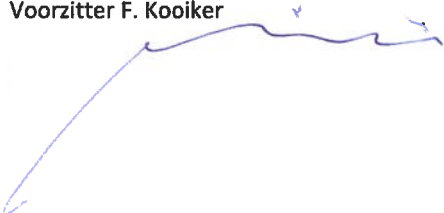
Het college van bestuur heeft in de vergadering van 29-05-2020 het voornemen uitgesproken om de jaarrekening 2019 van de Stichting PCBO Smallingerland met een balanstotaal van € 7.935.490 vast te stellen.

Tevens heeft het bestuur besloten het exploitatieresultaat als volgt te verwerken:

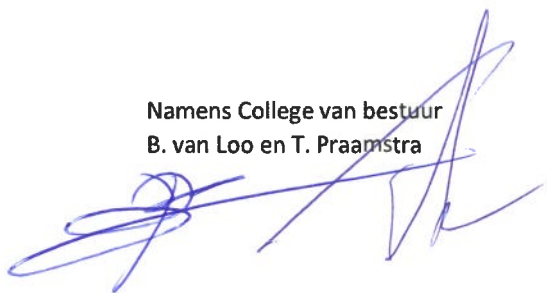
Algemene reserve		
Algemene reserve		275.863
Bestemmingsreserve publiek		
Personele reserve		213.288
winstreserve	-/-	2.762
Bestemmingsreserve privaat		
Private reserve scholen		38.638
Exploitatieresultaat		<hr/> 522.027

De leden van de Raad van Toezicht van Adenium hebben in de vergadering van 26-06-2020 ingestemd met de jaarrekening 2019.

Namens de Raad van Toezicht:
Voorzitter F. Kooiker

Namens College van bestuur
B. van Loo en T. Praamstra

Het college van bestuur heeft de jaarrekening van 2019 vastgesteld op 26-06-2020

Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van het Coronavirus heeft in de loop van december 2019 in China plaatsgevonden en de wereldwijde verspreiding en de daarbij behorende gevolgen en overheidsmaatregelen waren per jaareinde 2019 nog niet aan de orde of naar alle waarschijnlijkheid niet van invloed op de activiteiten van de betrokken rechtspersoon. De financiële gevolgen die de scholen zullen ondervinden zijn nog onduidelijk en hangen vooral af van de maatregelen die de overheid de scholen zal opleggen. De financiële positie kan de maatregelen voor 2020 zeker aan. De continuïteit van de stichting zal niet in gevaar komen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Handeisweg 16D

9482 WE Tynaarlo

Postbus 67

9480 AB Vries

Aan: Raad van Toezicht van Stichting Protestants Christelijk Basis Onderwijs Smallingerland en omstreken

T (0592) 53 09 53

info@afier.com

afier.com

KvK 02086462

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons Oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Protestants Christelijk Basis Onderwijs Smallingerland en omstreken te Drachten gecontroleerd.

BTW 8138.33.091.B01

IBAN NL55INGB0669748528

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Protestants Christelijk Basis Onderwijs Smallingerland en omstreken op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Protestants Christelijk Basis Onderwijs Smallingerland en omstreken zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

+ auditors

+ onderwijsaccountants

+ mens + maatschappij

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele

dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie.

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die o.a. bestaat uit het bestuursverslag en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voor te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's o dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, o van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Tynaarlo, 18 juni 2020

Afier Auditors B.V.

w.g.

drs. J.H. Kreuze RA/RE

Gegevens over de rechtspersoon

Naam instelling Stichting Protestants Christelijk Basisonderwijs Smallingerland e.o.

Statutair adres De Lanen 1, 9204 WB Drachten

Correspondentieadres Postbus 210, 9200 AE Drachten

Telefoon 0512 – 58 26 00

E-mail info@pcbosmallingerland.nl

Internetsite www.pcbosmallingerland.nl

KvK-nummer 40005317

Contactpersoon dhr. J. Hoogterp

Functie Financieel controller

Telefoon 0512 – 58 26 31

E-mail j.hoogterp@adenium.nl

Accountantskantoor Afier Accountants

Accountant Drs. J.H. Kreuzer RA/RE

Bestuursnummer 40342

Brinnummers

05PK	CBS Votum Nostrum
06NU	PCBO By de Boarne
06QJ	SWS De Diamant
06SG	SWS De Frissel
07JX	SWS De Leister Igge
14WQ	SBO Sjalom
15UV	PCBO Het Anker
15XD	PCBO Het Mozaïek
15ZE	PCBO De Spreng
16AY	PCBO 't Foarhûs
16DW	PCBO De Voorde
16JI	PCBO It Ambyld

Jaarcijfers

Balans per 31-12-2019

B.1.1 Balans per 31-12-2019 (na resultaatverdeling)

1	Activa	31-12-2019		31-12-2018	
		€	€	€	€
	Vaste activa				
1.1.1	Immateriële vaste activa				
1.1.1.4	Andere vaste bedrijfsmiddelen	<u>12.255</u>	12.255	<u>13.979</u>	13.979
1.1.2	Materiële vaste activa				
1.1.2.1	Gebouwen en terreinen	416.622		484.596	
1.1.2.3	Inventaris en apparatuur	864.572		981.176	
1.1.2.4	Overige materiële vaste activa	<u>424.851</u>	1.706.045	<u>494.633</u>	1.960.405
1.1.3	Financiële vaste activa				
1.1.3.7	Overige effecten	<u>2.756.961</u>	<u>2.756.961</u>	<u>3.234.391</u>	<u>3.234.391</u>
	Totaal vaste activa		4.475.261		5.208.775
	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen				
1.2.2.1	Debiteuren	88.796		36.539	
1.2.2.2	OCW/EZ	618.666		638.307	
1.2.2.4	Groepsmaatschappijen	139.448		-	
1.2.2.8	Overige overheden	0		48.387	
1.2.2.10	Overige vorderingen	42.309		17.540	
1.2.2.15	Overlopende activa	<u>30.842</u>	920.061	<u>71.929</u>	812.702
1.2.3	Effecten		-		-
1.2.4	Liquide middelen		<u>2.540.168</u>		<u>1.230.828</u>
	Totaal vlottende activa		<u>3.460.228</u>		<u>2.043.530</u>
	Totaal activa		<u>7.935.490</u>		<u>7.252.305</u>

B.1.1 Balans per 31-12-2019 (na resultaatverdeling)

2	Passiva	31-12-2019		31-12-2018	
		€	€	€	€
2.1	Eigen vermogen				
2.1.1.1	Algemene reserve	2.684.487		2.411.624	
2.1.1.2	Bestemmingsreserves publiek	228.712		18.186	
2.1.1.3	Bestemmingsreserves privaat	<u>2.561.904</u>		<u>2.523.266</u>	
	Totaal vermogen		5.475.103		4.953.076
2.2	Voorzieningen				
2.2.1	Personele voorzieningen	212.193		209.686	
2.2.3	Voorziening groot onderhoud	<u>690.868</u>		<u>508.728</u>	
			903.061		718.414
	Totaal vaste passiva		6.378.164		5.671.490
	Vlottende passiva				
2.4	Kortlopende schulden				
2.4.4	OCW/EZ	-		-	
2.4.8	Crediteuren	250.396		260.151	
2.4.9	Belastingen en premies verzekeringen	522.197		465.632	
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	162.402		141.382	
2.4.12	Kortlopende schulden	72.261		170.005	
2.4.19	Overlopende passiva	<u>550.070</u>		<u>543.645</u>	
			1.557.326		1.580.815
	Totaal vlottende passiva		1.557.326		1.580.815
	Totaal passiva		<u>7.935.490</u>		<u>7.252.305</u>

B.1.2 Staat van baten en lasten over 2019

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	14.933.006	14.687.962	14.640.094
3.2 Overige overheidsbijdragen en -	29.441	17.000	32.993
3.5 Overige baten	586.867	164.784	168.546
Totaal baten	15.549.314	14.869.746	14.841.633
4 Lasten			
4.1 Personeelslasten	12.683.127	13.319.921	12.838.581
4.2 Afschrijvingen	445.206	444.792	490.513
4.3 Huisvestingslasten	983.030	713.979	738.556
4.4 Overige lasten	1.012.266	988.159	1.192.016
Totaal lasten	15.123.629	15.466.851	15.259.666
Saldo baten en lasten	425.685	597.105-	418.033-
6 Financiële baten en lasten	96.342	10.000	358
Resultaat	522.027	587.105-	417.675-
Netto resultaat	522.027	587.105-	417.675-

B.1.3 Kasstroomoverzicht

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	425.685	418.128-
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	445.206	490.513
- Aanpassingen voor waardeveranderingen	-	24.755
- Mutaties voorzieningen	184.647	128.119-
- Mutatie voorzieningen rechtstreeks in EV	-	-
	<u>629.853</u>	<u>387.149</u>
Veranderingen in vlottende middelen:		
- voorraden	-	-
- vorderingen	107.359-	9.535-
- effecten	-	-
- kortlopende schulden	<u>23.489-</u>	<u>3.251</u>
	130.848-	6.284-
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	924.690	37.263-
Ontvangen interest	72	4.789
Ontvangen dividend	11.271	16.945
Mutaties overige financiële activa	<u>84.999</u>	<u>17.246-</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	96.342	4.488
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in immateriële vaste activa	-	16.093-
Investeringen materiële vaste activa	189.122-	262.967-
Desinvesteringen materiële vaste activa	-	-
waardeveranderingen financiële vaste activa	<u>477.430</u>	<u>41.487-</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	288.308	320.547-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen		
Aflossing langlopende schulden		
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie liquide middelen	<u>1.309.339</u>	<u>353.322-</u>
Beginstand liquide middelen	1.230.828	1.584.150
Mutatie liquide middelen	<u>1.309.339</u>	<u>353.322-</u>
Eindstand liquide middelen	<u>2.540.167</u>	<u>1.230.828</u>

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans

1.1.1 Immateriële vaste activa

	Overige materiële vaste activa
Verrijingswaarde 01-01-2019	16.093
Cumulatieve afschrijvingen per 01-01-2019	<u>2.114</u>
Boekwaarde per 01-01-2019	13.979
Verloop gedurende boekjaar	
Investerings	0
Desinvesterings	0
Afschrijvingen	1.724
Afschrijvingen op desinvesterings	0
mutatie gedurende boekjaar	<u>-1.724</u>
Verrijingswaarde 31-12-2019	16.093
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12-2019	<u>3.838</u>
Boekwaarde per 31-12-2019	12.255

1.1.2 Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
Verrijingswaarde 01-01-2019	1.262.181	2.417.365	1.098.213	4.777.759
Cumulatieve afschrijvingen per 01-01-2019	-777.585	-1.436.189	-603.580	-2.817.354
Boekwaarde per 01-01-2019	484.596	981.176	494.633	1.960.405
Verloop gedurende boekjaar				
Investerings	17.058	126.501	45.563	189.122
Desinvesterings	-313.419	-182.020	-156.620	-652.059
Afschrijvingen	-87.663	-240.473	-115.345	-443.482
Afschrijvingen op desinvesterings	313.419	182.020	156.620	652.059
mutatie gedurende boekjaar	<u>-70.605</u>	<u>-113.973</u>	<u>-69.782</u>	<u>-254.360</u>
Verrijingswaarde 31-12-2019	965.820	2.361.846	987.157	4.314.822
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12-2019	-551.829	-1.494.642	-562.305	-2.608.777
Boekwaarde per 31-12-2019	413.991	867.203	424.851	1.706.045

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans

1 Activa

1.1.3 Financiële vaste activa

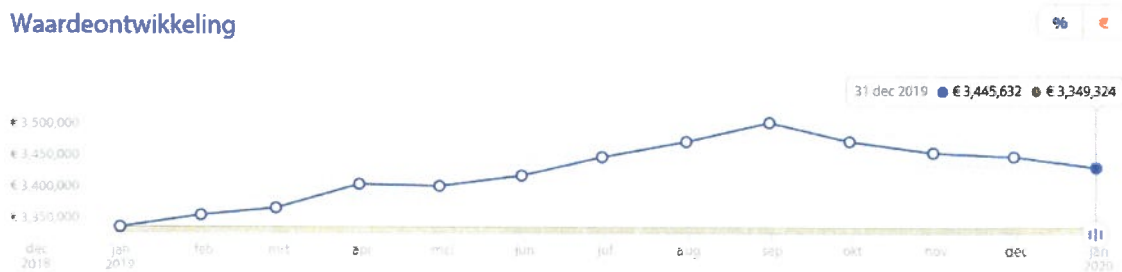
	Nederlands staatsobligaties	Overige obligaties	Effecten totaal
Financieel vaste activa per 01-01-2019	314.740	2.919.651	3.234.391
Investeringen	0	352.934	352.934
Desinvesteringen	0	-915.362	-915.362
waardeveranderingen	3.060	81.939	84.999
Financiële vaste activa per 31-12-2019	317.800	2.439.161	2.756.961

De effecten zijn gewaardeerd tegen marktwaarde.

De effectenportefeuille wordt beheerd door Rabo Schretlen en bestaat enkel uit obligaties.
Alle obligaties worden conform het treasurywetwet belegd.

1 januari 2019 t/m 31 december 2019

Waardeontwikkeling

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans**1 Activa****1.2.2 Vorderingen**

	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
1.2.2.1 Debiteuren		88.796		36.539
1.2.2.2 OCW/EZ *)		618.666		638.307
1.2.2.4 Vordering op groepsmaatschappijen		139.448		-
1.2.2.8 Overige overheden <i>Bijdrage gemeente</i>		-	48.387	
				48.387
1.2.2.10 Overige vorderingen <i>Overige vorderingen</i>	42.309		17.540	
		42.309		17.540
1.2.2.15 Overlopende activa <i>Verstrekte voorschotten</i>	-		-	
<i>Te ontvangen interest</i>	11.679		19.406	
<i>Overige overlopende activa</i>	19.164		52.523	
		30.842		71.929
Totaal vorderingen		<u>920.061</u>		<u>812.702</u>

1.2.4 Liquide middelen

	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
1.2.4.1 Kasmiddelen		0		0
1.2.4.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen		2.540.168		1.230.828
Totaal liquide middelen		<u>2.540.168</u>		<u>1.230.828</u>

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

1.2.4.2 <u>Banken</u>	2019		2018	
	€	€	€	€
Rekening-courant		1.472.157		449.851
Spaarrekening zonder opnamebeperkingen		986.507		721.157
Banken scholen		81.504		59.819
		<u>2.540.168</u>		<u>1.230.828</u>

*) 1.2.2.2 De vordering op OCW is eind februari 2020 berekend. In april 2020 zijn van OCW nieuwe beschikkingen ontvangen. Volgens het bestuur zijn deze nieuwe beschikkingen niet juist en daarom zijn deze niet overgenomen voor het berekenen van de vordering op OCW per balansdatum. Er loopt hierover correspondentie met DUO.

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans**2 Passiva****2.1 Eigen vermogen**

	Saldo 31-12-2018	Mutaties		Saldo 31-12-2019
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
	€	€	€	€
Algemene reserve				
2.1.1.1 Algemene reserve	2.411.624	272.863	-	2.684.487
2.1.1.2 Bestemmingsreserve publiek				
Personele reserve	-	213.288	-	213.288
Winstreserve	18.186	2.762-	-	15.424
Totaal bestem.res. publiek	18.186	210.526	-	228.712
2.1.1.3 Bestemmingsreserve privaat				
Private reserve scholen	2.523.266	38.638	-	2.561.904
Totaal bestem.res. privaat	2.523.266	38.638	-	2.561.904
Totaal eigen Vermogen	4.953.076	522.027	-	5.475.103

2.1.1.2 Bestemmingsreserve publiekPersonele reserve

De personele reserve is gevormd om de (vooruit ontvangen) rijksbijdrage van december 2019 te reserveren en vrij te laten vallen in 2020, omdat dan de personele lasten zijn.

Winstreserve

Jaar	vrijval	Jaar	Vrijval
2018	5.981	2022	2.486
2019	2.762	2023	3.574
2020	2.486	2024	2.235
2021	2.486	2025	2.156

2.1.1.3 Bestemmingsreserve privaat

Private reserve scholen

Aan de private reserve van de scholen wordt jaarlijks het saldo van de private middelen (ouderbijdragen) en private lasten alsmede een aandeel van de financiële baten en lasten toegevoegd of onttrokken. Het aandeel van de financiële baten wordt berekend door de private reserve te delen door het totale eigen vermogen aan het begin van het verslagjaar.

		<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
		€	€
Beginsaldo boekjaar		2.523.266	2.533.512
Aandeel financiële baten en lasten	50,94%	49.080	169
Private baten		135.007	150.225
Private lasten		145.448-	160.640-
		<u>2.561.904</u>	<u>2.523.266</u>

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans

2 Passiva

2.2 Voorzieningen

	Stand per 31-12-2018	Dotaties 2019	Onttrekkingen 2019	Vrijval 2019	Stand per 31-12-2019
	€	€	€	€	€
2.2.1 Personeelsvoorzieningen					
2.2.1.2 Duurzame inzetbaarheid	5.277	4.874	-	-	10.151
2.2.1.4 Jubilea-uitkeringen	204.409	16.669	19.036-	-	202.042
2.2.3 Onderhoud	508.728	237.552	55.413-	-	690.868
Totaal voorzieningen	718.414	259.095	74.449-	-	903.061

Personeelsvoorzieningen

2.2.1 Spaarverlof

Met ingang van 2017 wordt gespaard voor duurzame inzetbaarheid. Er wordt uitgegaan van een opnamekans van 80%.

Jubilea uitkeringen

Bij de voorziening voor jubilea uitkeringen worden middelen afgezonderd voor toekomstige onzekere verplichtingen bij 25 jaar en 40 jaar in dienst bij de overheid. Hierbij wordt rekening gehouden met de blijfkans van het personeel.

Kans dat jubilea gehaald wordt	25 jaar	40 jaar
	0-5 jaar	25%
5-10 jaar	40%	10%
10-15 jaar	60%	20%
15-20 jaar	80%	40%
20-25 jaar	95%	50%
25-30 jaar	0%	60%
30-35 jaar	0%	70%
35-40 jaar	0%	90%

2.2.3 Overige voorzieningen

Voorziening onderhoud

Ten behoeve van de te verwachten onderhoudskosten is een meerjarenonderhoudsvoorziening ingesteld. Op basis van een meerjarenonderhoudsplanning wordt het planmatig (groot)onderhoud uitgevoerd.

B.1.4 Toelichting behorende tot de balans**2 Passiva****2.4 Kortlopende schulden**

	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
2.4.4	OCW /EZ	-	-	-
2.4.8	Crediteuren	250.396		260.151
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen			
	- Loonheffing	493.462	465.632	
	- Premies Sociale Verzekeringen			
	Te betalen premie Verv.fonds 13e mnd.	1.372	-	
	Te betalen premie Part. Fonds 13e mnd.		-	
		<u>27.364</u>		
		522.197		465.632
2.4.10	Schulden terzake pensioenen	162.402		141.382
2.4.12	Overige kortlopende schulden			
	- Overige kortlopende schulden	<u>72.261</u>	<u>170.452</u>	
		72.261		170.452
2.4.19	Overlopende passiva			
	- Vakantiegeld	379.249	387.008	
	- Overige overlopende passiva			
	Niet-geoordeelde subsidies OCW	-	34.764	
	Overige overlopende passiva	<u>170.821</u>	<u>121.873</u>	
		550.070		543.645
	Totaal kortlopende schulden	<u>1.557.326</u>	<u>1.580.815</u>	

2.4.8 Crediteuren

De stand van de crediteuren per 31-12-2019 is € 10.000 lager dan de stand per 31-12-2018.

2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen

Deze post betreft de nog te betalen loonheffing over de maand december 2019.

2.4.10 Schulden ter zake pensioenen

Betreft nog te betalen pensioenpremies over de maand december 2019.

2.4.12 Overige kortlopende schulden

De overige kortlopende schulden betreffen in principe facturen ontvangen in 2020, maar die betrekking hebben op 2019. Er zijn minder nagekomen lasten m.b.t. het voorgaande boekjaar.

2.4.19 Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen de opgebouwde vakantiegeldverplichting, vooruit ontvangen baten en lopende projecten, waaronder de muziekimpuls middelen.

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten**3 Baten****3.1 Rijksbijdragen**

	2019		Begroting 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
3.1.1 Rijksbijdrage OCW/EZ		13.565.763		13.415.285		13.304.065
3.1.1.1 Rijksbijdrage OCW	13.565.763		13.415.285		13.304.065	
3.1.2 Overige subsidies OCW/EZ						
3.1.2.1 Overige subsidies OCW/EZ	629.830	629.830	572.021	572.021	620.860	620.860
3.1.3.3 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		737.414		700.656		715.169
Totaal Rijksbijdragen		<u>14.933.006</u>		<u>14.687.962</u>		<u>14.640.094</u>

3.1.1 Rijksbijdrage OCW/EZ

	2019		2018	
	€	€	€	€
<i>Specificatie Rijksbijdrage PO</i>				
Personele Lumpsum		9.116.975		9.316.390
Personele bekostiging aanvullende regeling		213.288		-
Bijz. bekostiging wegens samenvoeging		473.721		461.637
Personeel- en arbeidsmarktbeleid		1.939.624		1.673.170
Materiële instandhouding		1.822.154		1.852.868
Totaal rijksbijdrage PO		<u>13.565.763</u>		<u>13.304.065</u>

Vergoeding personele kosten

Sinds 1 augustus 2006 wordt aan de stichting een lumpsumvergoeding toegekend. Het wordt aan de stichting overgelaten of deze middelen worden ingezet ten behoeve van de financiering van personele of materiële kosten. Hierdoor wordt bereikt dat de stichting meer beleidsvrijheid krijgt.

Onder de personele lasten is het opgebouwde recht op vakantietoeslag per 31 december 2019 en zijn de sociale verzekeringspremies over de maand december 2019 opgenomen. Deze lasten worden gedekt uit de toegekende lumpsumfinanciering. Aangezien de lumpsumfinanciering een betaallitme kent dat geen rekening houdt met het stelsel van baten en lasten, maar gebaseerd is op het kasstelsel (dat wil zeggen dat de lumpsumfinanciering rekening houdt met de daadwerkelijk door de onderwijsinstellingen te betalen bedragen), is voor het opgebouwde recht vakantietoeslag en sociale verzekeringspremies in 2019 geen vergoeding ontvangen. Voor de presentatie van een juist exploitatieresultaat over 2019 is daarom een vordering op het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opgenomen.

8.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten

3 Baten

3.1. Rijksbijdragen

	2019	2018
	€	€
3.1.2.1 <u>Overige subsidies OCW/EZ</u>		
Impulsgebieden	66.560	129.453
Verlofsubsidie/Lerarenbeurs	65.242	76.952
Prestatiebox	429.611	414.455
1e opvang asielzoekers/vreemdelingen	3.979	-
Achterstandsmiddelen *)	64.437	-
	<hr/>	<hr/>
Totaal subsidie OCW/EZ	<u>629.830</u>	<u>620.860</u>

Sinds 1 augustus 2014 worden middelen vanuit het nieuwe samenwerkingsverband Passend Onderwijs Friesland ontvangen. Volgens de aangepaste verslagleggingsregels is dit verantwoord onder de rijksbijdragen, onderdeel 3.1.3.

Het Samenwerkingsverband wordt door het Rijk rechtstreeks gefinancierd door uitbetaling van de budgetten voor lichte ondersteuning (de zorgbudgetten voor de 'oude' samenwerkingsverbanden) en voor zware ondersteuning (de 'rugzakjes').

Uiteindelijk wordt over 2019 een budget aan zorgmiddelen ontvangen van € 737.414.

*) de achterstandsmiddelen zijn m.i.v. 1-8-2019 in de plaats gekomen voor de impulsmiddelen.

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten**3 Baten****3.2 Overige overheidsbijdragen en –subsidies**

	2019		Begroting 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
3.2.2.1 Provinciale bijdragen en subsidies						
- Provinciale bijdrage	10.551		-		15.134	
		10.551		-		15.134
3.2.2.2 Gemeentelijke bijdragen en subsidies						
- Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies						
- Exploatievergoeding	18.891		17.000		17.859	
- Overige gemeentelijke bijdragen	-		-		-	
		18.891		17.000		17.859
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies		<u>29.441</u>		<u>17.000</u>		<u>32.993</u>

3.2.2.1 Provinciale bijdragen en subsidies

	2019	2018
	€	€
Provincie Frysk	10.551	15.134
	<u>10.551</u>	<u>15.134</u>

3.2.2.2 Gemeentelijke bijdragen en subsidies**Overige**

	2019	2018
	€	
- Gymzalen	18.891	17.859
	<u>18.891</u>	<u>17.859</u>

3 Baten

3.5 Overige baten

	2019		Begroting 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
3.5.1 Verhuur		48.167		24.920		15.321
3.5.2 Detachering personeel		393.726		-		-
3.5.3 Schenking		-		-		-
3.5.5 Ouderbijdragen		120.562		123.348		138.033
3.5.10 Overige						
- Overige inkomsten privaat		13.073		13.016		12.192
- Overige baten		11.339		3.500		3.000
		24.412		16.516		15.192
Totaal overige baten		586.867		164.784		168.546

Verhuur

- 3.5.1 De verantwoorde opbrengsten hebben betrekking op de verhuur van lokalen die structureel beschikbaar zijn en in mindere mate van centrale ruimtes in de scholen en lokalen buiten de schooltijden.

Detachering personeel

- 3.5.1 Dit betreft voornamelijk detachering bij OPO Furore. In 2018 werd detachering in mindering gebracht op de personele lasten.

3.5.5 Ouderbijdragen

De ouderbijdragen en overige inkomsten privaat zijn onderdeel van de exploitatie van de niet-subsidiabele kosten. De ouderbijdragen zijn private gelden. Het saldo op de private baten en private lasten wordt toegevoegd of onttrokken aan de bestemmingsreserve Privaat.

Overige

- 3.5.10 De overige inkomsten privaat zijn onderdeel van de private baten (zie 3.5.5), niet zijnde ouderbijdragen. Bijvoorbeeld schenkingen, goede doelen, opbrengst acties. De overige baten bestaan uit diverse publieke inkomsten.

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten**4 Lasten****4.1 Personeelslasten**

	2019		Begroting 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
4.1.1 Lonen en salarissen						
4.1.1.1 - Brutolonen en salarissen	9.095.403		12.668.062		9.256.460	
4.1.1.2 - Sociale lasten	1.244.472				1.270.696	
4.1.1.3 - Premies Participatiefonds	333.932				405.913	
4.1.1.4 - Premies Vervangingsfonds	17.028				15.872	
4.1.1.5 - Pensioenpremies	<u>1.482.522</u>				<u>1.248.741</u>	
		12.173.357		12.668.062		12.197.682
4.1.2 Overige personele lasten						
4.1.2.1 - Dotatie personele voorzieningen	21.543		-		45.818	
4.1.2.2 - Personeel niet in loondienst	259.792		319.850		557.466	
4.1.2.3 - Overige personele lasten	<u>377.174</u>		<u>807.780</u>		<u>667.898</u>	
		658.509		1.127.630		1.271.182
4.1.3.3 Af: uitkeringen		<u>148.739-</u>		<u>475.771-</u>		<u>630.283-</u>
Totaal personeelslasten		<u>12.683.127</u>		<u>13.319.921</u>		<u>12.838.581</u>

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten**4 Lasten****4.2 Afschrijvingen**

	<u>2019</u>	<u>Begroting 2019</u>	<u>2018</u>
	€	€	€
4.2.1 Immateriële vaste activa			
- Immateriële vaste activa	<u>1.724</u>	<u>-</u>	<u>2.114</u>
Totaal afschrijvingen immateriële vaste activa	<u><u>1.724</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>2.114</u></u>
4.2.2 Materiële vaste activa			
- Gebouwen en terreinen	72.669	87.500	90.405
- Boekverlies gebouwen	14.995	-	29.119
- Inventaris en apparatuur	234.977	239.420	249.772
- Boekverlies Inventaris en apparatuur	5.497	-	198
- Leermiddelen PO	115.345	117.872	118.905
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal afschrijvingen materiële vaste activa	<u>443.482</u>	<u>444.792</u>	<u>488.399</u>
4.2 Totaal afschrijvingen	<u><u>445.206</u></u>	<u><u>444.792</u></u>	<u><u>490.513</u></u>

4.3 Huisvestingslasten

	<u>2019</u>	<u>Begroting 2019</u>	<u>2018</u>
	€	€	€
4.3.1 Huisvestingslasten servicebureau	67.105	-	-
4.3.3 Onderhoud	175.796	131.300	177.588
4.3.4 Energie en water	171.745	200.000	204.227
4.3.5 Schoonmaakkosten	283.796	283.000	315.606
4.3.6 Heffingen	24.628	27.000	25.065
4.3.7 Dotatie voorziening onderhoud	259.960	72.679	16.070
4.3.8 Overige huisvestingslasten	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal huisvestingslasten	<u><u>983.030</u></u>	<u><u>713.979</u></u>	<u><u>738.556</u></u>

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten

4 Lasten

4.4 Overige lasten

	2019		Begroting 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
4.4. Administratie- en beheerslasten						
<i>Administratie en beheer</i>	107.253		120.000		142.791	
<i>Reis- en verblijfkosten</i>	-		-		-	
<i>Accountantskosten</i>	37.510		30.000		32.065	
<i>Telefoon- en portokosten e.d.</i>	27.477		27.000		29.147	
<i>Verzekeringen overige</i>	4.810		4.500		4.494	
<i>Abonnementen</i>	5.868		5.000		5.714	
<i>Kantoorartikelen</i>	1.023		3.200		4.103	
<i>Deskundigenadvies</i>	34.223		20.000		23.718	
<i>Kosten Raad van Toezicht</i>	9.680		9.000		9.500	
<i>Overige beheerslasten</i>	163.373		93.000		188.169	
		391.216		311.700		439.702
4.4. Inventaris en apparatuur	122-		4.700		-	
4.4. Leermiddelen (PO)	406.886		440.615		514.880	
<i>Niet subsidiabele kosten</i>	145.448		159.329		160.790	
		552.212		604.644		675.670
4.4. Overige						
<i>Overige instellingslasten</i>	33.367		38.900		22.227	
<i>G(MR)</i>	3.388		5.615		2.363	
<i>Tussenschoolse opvang</i>	4.923		-		8.076	
<i>PR & Marketing</i>	5.566		5.000		16.794	
<i>Huishoudelijke uitgaven</i>	21.594		22.300		27.184	
		68.839		71.815		76.644
Totaal overige instellingslasten	<u>1.012.266</u>		<u>988.159</u>		<u>1.192.016</u>	

4.4. Administratie- en beheerslasten

Administratie en beheer

Dit betreffen de kosten voor de uitbesteding van de financiële administratie en de personeels-/salarisadministratie.

Reis- en verblijfkosten

Overeenkomstig de verantwoordingsvoorschriften worden de kosten voor dienstreizen, inclusief verblijfkosten, binnen de materiële exploitatie verantwoord.

Overige beheerslasten

Dit betreft m.n. bestuurlijke kosten veelal samen met OPO Furore voor lopende onderzoekstrajecten en juridische ondersteuning.

B.1.4 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten

6 Financiële baten en lasten

	2019	Begroting 2019	2018
	€	€	€
6.1.1 Rentebaten	72	-	659
6.1.3 Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	84.999	-	17.246-
6.1.4 Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	11.271	10.000	16.945
6.2.1 Rentelasten	-	-	-
Saldo financiële baten en lasten	96.342	10.000	358

6.1.1 Rentebaten

De rentebaten hebben betrekking op ontvangen rente op tegoeden in rekening-courant en op spaarrekeningen.

6.1.3 Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten

Deze post heeft betrekking op de koerswinst van de effectenportefeuille.

6.1.4 Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten

Deze post heeft betrekking op (coupon)rente van de obligaties in de effectenportefeuille.

6.2.1 Rentelasten

Deze post heeft betrekking op bankkosten en provisiekosten van de effecten.

C.1 Overige gegevens

Toelichting op de jaarrekening, overige gegevens

Overige gegevens voor controleverklaring

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In de brede scholen De Drait en De Wiken wordt de huisvesting gehuurd van woningbouwverenigingen. De gemeente Smallingerland, die verantwoordelijk is voor de huisvesting vergoedt de huur, onder aftrek van een bedrag voor klein onderhoud, aan de scholen.

Overige gegevens

Statutaire bepalingen

Niet van toepassing

Niet in de balans opgenomen rechten, specificatie EUR Bedragen: x 1

Volgnr.	Omschrijving	Bedrag boekjaar	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1-5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
1	Huursubsidie De Wiken	136.350	136.350	534.038	0	670.388
2	Huursubsidie De Drait	178.083	182.973	663.279	0	846.252

Niet in de balans opgenomen verplichtingen, specificatie EUR Bedragen: x 1

Volgnr.	Omschrijving	Bedrag boekjaar	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1-5 jaar	Bedrag > 5 jaar	Bedrag totaal
1	Huur woon Friesland	187.506	192.396	697.437	0	889.833
2	Huur Stichting Accolade	143.488	143.488	561.996	0	705.485

Overzicht Verbonden partijen

Per 31 december 2019 is de stichting verbonden aan:

- Coöperatie Brede Scholen Smallingerland
- Coöperatie MFA de Bouwen

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (niet-geormerkt)

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslag jaar	Prestatie is ultimo 2019 cf. de subsidie-beschikking:	
	Kenmerk	Datum			uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
			€	€		
Subsidie studieverlof	8/663/27633	2018-07-23	7.482	7.482		
Subsidie studieverlof	8/672/28313	2018-07-23	9.674	9.674	X	
Subsidie studieverlof	8/591/21047	2018-07-23	8.389	8.389	X	
Subsidie studieverlof	8/581/20870	2018-07-23	12.093	12.093	X	
Subsidie studieverlof	8/591/20968	2018-07-23	6.273	6.273	X	
Subsidie studieverlof	9/628/33602	2019-07-23	12.093	12.093	X	X
Subsidie studieverlof	9/633/34028	2019-07-23	9.674	9.674		X
Subsidie studieverlof	9/681/37624	2019-07-23	7.482	7.482		X
Totaal			54.865	54.865		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (geormerkt)

G2-A Aflopend per ultimo 2019

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslag jaar	Totale kosten	Te verrek. ultimo verslag jaar
	Kenmerk	Datum				
N.V.T.						-
Terug te betalen			-	-	-	-

WNT-verantwoording 2019 PCBO Smallingerland e.o.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op PCBO Smallingerland van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum voor een topfunctionaris wordt berekend op basis van complexiteitspunten. Die wordt berekend op basis van het driejaarsgemiddelde van de totale baten, het driejaarsgemiddelde van het aantal leerlingen en het gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren. Bij PCBO Smallingerland zijn de totale complexiteitspunten als volgt berekend:

criterium complexiteitsberekening	Klasse grootte	Aantal punten
Driejaarsgemiddelde totale baten	5 tot 25 miljoen	4 punten
Driejaarsgemiddelde aantal leerlingen	1500 tot 2500 leerlingen	2 punten
Gewogen aantal onderwijssoorten	2	2 punten
Totaal complexiteitspunten		8 punten

Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor PCBO Smallingerland e.o. bij een complexiteit van 8 punten is € 138.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling¹

bedragen x € 1	Dhr. B. van Loo	Dhr. T. Praamstra
Functiegegevens	Voorzitter CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/2 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,4200	0,3360
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging²		
Beloning plus onkostenvergoedingen	€ 51.775	€ 32.639
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 8.236	€ 5.347
Totaal bezoldiging 2019	€ 60.011	€ 37.986
Individueel WNT-maximum	€ 57.960	€ 42.504
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 2.073 -/-	-
Bezoldiging	€ 57.938	€ 37.986
Gegevens 2018		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2018 (in fte)	1,0	n.v.t.
Beloning plus onkostenvergoedingen	€ 112.238	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.184	€ 0
Totaal bezoldiging 2018	€ 130.422	€ 0
Individueel WNT-maximum	€ 133.000	n.v.t.

Het onverschuldigd bedrag betreft uitbetaald vakantiegeld in december 2019 wat normaliter in mei 2020 zou worden uitbetaald. Het bedrag wordt terugontvangen/verrekend met het vakantiegeld in mei 2020.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2019					
bedragen x € 1	F. Kooiker	S. Rispens	Mw. H. Bosma	Mw. B. de Jong	Dhr. J.P.Bood
Functiegegevens²	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	19/9 – 31/12	1/1–31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging ³	€ 840	€ 1.680	€ 1.680	€ 1.680	€ 1.680
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	6.037	€ 13.800	€ 13.800	€ 13.800	€ 13.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁵	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 840	€ 1.680	€ 1.680	€ 1.680	€ 1.680
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ⁶	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ⁷	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018					
bedragen x € 1	F. Kooiker	S. Rispens	Mw. H. Bosma	Mw. B. de Jong	Dhr. J.P.Bood
Functiegegevens²	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging ³	N.v.t.	€ 0	€ 0	N.v.t.	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	N.v.t.	€ 13.300	€ 13.300	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2019					
bedragen x € 1	Dhr. W.Knol	Dhr. W.Miedema	Mevr. H. Salverda	Mevr. E. van Wieren	
Functiegegevens²					
Aanvang en einde functievervulling in 2019	-	-	-	-	
Bezoldiging					
Bezoldiging ³	-	-	-	-	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	-	-	-	-	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ⁵	-	-	-	-	
Bezoldiging	-	-	-	-	
Gegevens 2018					
bedragen x € 1	Dhr. W.Knol	Dhr. W.Miedema	Mevr. H. Salverda	Mevr. E. van Wieren	
Functiegegevens²					
Aanvang en einde functievervulling in 2018					
Bezoldiging					
Bezoldiging ³					
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁴	< € 1.700	< € 1.700	< € 1.700	< € 1.700	

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht scholen PCBO Smallerland e.o.

Naam school	CBS Votum Nostrum
Website school	www.cbsvotumnostrum.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO By de Boarne
Website school	www.pcbobydeboarne.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO De Diamant
Website school	www.swsdediamant.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO De Frissel
Website school	www.swsdefrissel.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO De Leister Igge
Website school	www.swsdeleisterigge.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	SBO Sjalom
Website school	www.sbosjalom.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO Het Anker
Website school	www.pcbohetanker.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO Het Mozaïek
Website school	www.pcbohetmozaiek.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO De Spreng
Website school	www.pcbodespreng.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO 't Foarhûs
Website school	www.pcboitfoarhus.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO De Voorde
Website school	www.pcbodevoorde.nl
Link	scholen op de kaart
Naam school	PCBO It Ambyld
Website school	www.pcboitambyld.nl
Link	scholen op de kaart

Bijlage 2 Verslag Intern Toezicht

Bij de oprichting en opstart van Adenium per 1 januari 2019 zijn vanuit elk van beide dochters twee leden voor de Raad van Toezicht (RvT) voorgedragen en door de Raden van de gemeenten Smallingerland en Tytsjerksteradiel benoemd. Tevens is in 2019 na een openbaar proces voor de nog vacante positie als voorzitter de heer Kooiker geworven en benoemd, waarmee de RvT per september 2019 compleet is en vijf leden telt. Er is een rooster van aftreden opgesteld, op basis waarvan per 31 december 2019 de heer Bood is afgetreden. Hiervoor is een nieuwe lid openbaar geworven met een juridisch profiel. Uit de sollicitanten is mevrouw Grijpma voorgedragen en begin 2020 door de gemeenteraden benoemd.

De bezetting van de Raad was in 2019 als volgt:

naam	Functie in RvT	Overige functies
Jan Pieter Bood	lid	
Hammie Bosma	lid	
Berinda de Jong	lid	
Frans Kooiker	voorzitter (vanaf 1/9)	<ul style="list-style-type: none">• Zelfstandig adviseur• Dir./bestuurder a.i. Wst. Rentrete Deventer (tot 31/1)• Dir./bestuurder a.i. Wst. Woonforte Alphen aan den Rijn (1/3 – 1/12)
Siebe Rispens	voorzitter (tot 1/9; daarna lid)	

Het Rooster van aftreden luidt:

naam	profiel	benoemd	aftredend	recht van voordracht	recht op kandidaatstelling
Jan Pieter Bood	juridisch	1-1-2019	1-1-2020	RvT	GMO
Hammie Bosma	P&O	1-1-2019	1-1-2022	RvT	VCO
Berinda de Jong	onderwijs	1-1-2019	1-1-2023	GMO	n.v.t.
Frans Kooiker	maatschappelijk	1-9-2019	1-9-2023	RvT	GMO
Siebe Rispens	bedrijfskunde	1-1-2019	1-1-2021	RvT	VCO

Alle leden zijn statutair één keer herbenoembaar, de heren Bood en Rispens hebben daarvan afgezien. Het recht van voordracht resp. kandidaatstelling bij vacant komen van de positie is statutair geregeld.

De Raad van Toezicht heeft in 2019 zeven keer regulier vergaderd in aanwezigheid van het College van Bestuur en de secretaris. Besproken onderwerpen:

- werving voorzitter
- contacten met GMR'en en bestuur VCO
- mededelingen vanuit het College van Bestuur
- toepassing WNT, inclusief indienen verzoek uitzonderingssituatie Adenium
- procesbegeleiding Raad van Toezicht en opstellen toezichtskader
- kwartaalrapportages (MARAP)
- financiële situatie en due dilligence dochters
- Invulling identiteit
- de kwaliteit van het onderwijs en daarmee verwante zaken
- stakingsacties
- bezetting directiefuncties en servicebureau
- bezoldiging Raad van Toezicht
- scholenbezoeken
- strategisch beleidsplan en voortgang expeditieteams
- benoeming accountant
- fusie/sluiting Gielguorde De Tike
- ziekteverzuimbeleid
- jaarverslagen en jaarrekeningen 2018 Adenium en dochters
- statutenwijziging (actualisatie)
- voortgang Samen Kansrijk
- samenwerking met andere schoolorganisaties in Trynwâlden en Wijnjewoude
- aandachtspunten accountantscontrole 2020
- begroting 2020.

Verder heeft een afvaardiging van de Raad van Toezicht een voortgangsgesprek gehouden met de beide leden van het College van Bestuur. De Raad heeft daarin haar waardering uitgesproken voor het functioneren van beide bestuurders.

Ook heeft de Raad van Toezicht in een drietal afzonderlijke sessies zich als nieuw benoemde Raad met een externe procesbegeleider gebogen over het eigen gewenste functioneren en is een toezichtskader opgesteld dat in 2020 is vastgesteld.

Tot slot zij vermeld dat de leden van de Raad van Toezicht in 2019 een dag een aantal scholen hebben bezocht om voeling te houden met de praktijk en zich via de directeur van de school op de hoogte te stellen van wat er in en om de schoolomgeving leeft. Ook heeft de Raad van Toezicht acte de présence gegeven bij de eindejaarsbijeenkomst van het personeel.

Al met al is het een druk eerste jaar geweest, waar de Raad van Toezicht met genoegen op terugziet en haar waardering uit wil spreken aan allen die aan de start en het functioneren van Adenium hebben bijgedragen: Kindcentra waar je leert te leren en het leven leert te leven. Daar doen we het voor.

Bijlage 3 Evaluatie beleggingsportefeuille PCBO Smallingerland 2019

Deze evaluatiebrief is opgebouwd uit vier delen:

- A) Ontwikkelingen bij PCBO Smallingerland en de financiële positie
- B) Ontwikkeling rendement portefeuille en relevante marktontwikkelingen
- C) Beleggingsuitgangspunten
- D) Overige zaken

A Ontwikkelingen bij PCBO Smallingerland en de financiële positie

Ten opzichte van de situatie tijdens ons laatste gesprek in juni 2019 zijn geen majeure wijzigingen opgetreden.

In ons gesprek hebt u aangegeven dat de huidige omvang van de beleggingsportefeuille het minimum is van de gewenste omvang aan (liquide) reserves. U verwacht niet aan de portefeuille te hoeven onttrekken. In de meerjarenbegroting wordt rekening gehouden met een neutraal exploitatieresultaat.

B Ontwikkeling rendement portefeuille en relevante marktontwikkelingen

Behaald rendement afgelopen periode

Vanaf 1 januari 2019 tot en met 17 november laat de portefeuille een rendement zien van 3,4% op basis van het gemiddeld geïnvesteerd vermogen. Dit betekent een toename van het vermogen met € 112.533, -. Op 17 november had de portefeuille een waarde, inclusief het tegoed op de beleggersrekening, van € 3.461.587, -. U hebt aangegeven tevreden te zijn met dit resultaat.

Marktontwikkelingen

Wij hebben aan de hand van een presentatie stilgestaan bij de huidige samenstelling, de keuzes, beleggingsvisie en opbouw van de beleggingsportefeuille.

De kapitaalmarktrente is in de kern van het eurogebied (Nederland, Duitsland) per saldo dit jaar gedaald waardoor de koersen van eersteklas obligaties zijn gestegen. Obligaties zijn relatief duur te noemen vanwege de veelal negatieve rente in Europa. Binnen de Regelingen beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 mogen alleen beleggingen met een positieve kasstroom aangekocht worden. In de huidige marktomgeving is dit een lastige opgave. Obligaties met een korte resterende looptijd verkopen en langer lopende terugkopen is bijna niet mogelijk. Ook vrijvallende coupons of aflossende obligaties kunnen momenteel moeilijk worden herbelegd. Het gevolg is dat het liquiditeitssaldo mogelijk oploopt. Dit kan derhalve betekenen dat de portefeuille (tijdelijk) niet meer voldoet aan de assetverdeling welke in het mandaat is vastgelegd. Wij merken op dat de kapitaalmarktrente inmiddels weer iets is opgelopen. U en de aanwezigen herkennen zich in deze marktomstandigheden en in de daarom te maken keuzes van de Rabobank.

C Beleggingsuitgangspunten

Op basis van de door u aangegeven inkomens- en vermogensdoelstellingen en de eerder door u aangegeven randvoorwaarden voor de beleggingen, komen wij tot de volgende doelstellingen en uitgangspunten ten aanzien van het beleggingsbeleid. Wij geven u graag meer toelichting op een aantal punten.

Wensen en doelstellingen

De stichting belegt omdat u het belangrijk vindt om het vermogen te behouden. Hiermee bedoelt u het vermogen gecorrigeerd voor inflatie. U realiseert zich dat, mede door de kaders van de Regeling, het behalen van rendement als uitdagend kan worden bestempeld en waarschijnlijk op korte termijn deze doelstelling niet kan worden gerealiseerd.

Het beperken van het debiteurenrisico speelt bij de keuze om te beleggen voor u een even grote factor als het behalen van rendement.

U hebt geen specifiek gemiddeld jaarlijks streefrendement voor ogen en laat u leiden door uw risico-acceptatie, zie 'De risicobereidheid'.

De Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 is op PCBO Smallingerland van toepassing. Beleggingen dienen derhalve te voldoen aan dit kader.

Onttrekkingen en stortingen

U verwacht in de komende periode geen vermogen aan de portefeuille te zullen onttrekken.

De beleggingshorizon

We hebben afgesproken voor de beleggingshorizon uit te gaan van 1 januari 2030.

Rendement en risicobereidheid kennis er ervaring

De obligatieportefeuille heeft een effectief rendement van 0% tot de aflossing van de verschillende obligaties.

De toegevoegde waarde van de portefeuille ligt nu met name in:

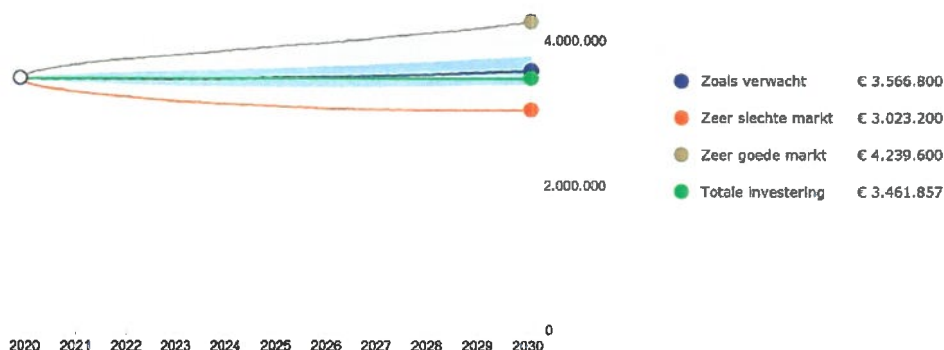
Debiteuren spreiding;

Een kans op rendement als de kapitaalmarktrente nog verder zou dalen. Dan stijgt namelijk de portefeuille in waarde.

Het beleggingsprofiel is "Defensief". Het geschatte neerwaartse risico behorend bij dit doelrisicoprofiel bedraagt in een slecht scenario -10%. Op een portefeuille met een waarde van ongeveer € 3,4 miljoen betekent dit een mogelijke daling van € 340.000, -. Het rendement kan in werkelijkheid negatiever zijn dan het neerwaartse risico aangeeft. Er is een kans van 2,5% dat het verlies in een jaar tijd meer is dan 10%. Deze negatieve uitschieters kunnen zich meerdere jaren achter elkaar voordoen. U kunt de mogelijke bewegingen van de markten niet alleen rationeel, maar ook emotioneel goed dragen. Het daadwerkelijk neerwaarts risico in de portefeuille is momenteel -5,0% (dit is inclusief de liquiditeiten op de beleggersrekening).

Verwachte waardeontwikkeling van de beleggingsportefeuille

Om u enig inzicht te geven in de haalbaarheid van uw doelstelling hebben wij een berekening aan u gepresenteerd met betrekking tot de mogelijke omvang van het vermogen op 1 januari 2030, rekening houdend met een inflatie van 2% per jaar. Uitgaand van een aanvangsvermogen van € 3.461.875, - zou de waarde op 1 januari 2030 € 3.566.800, - kunnen bedragen. Omdat PCBO Smallingerland uitsluitend belegt in obligaties zijn wij uitgegaan van een "Zeer Defensief" portefeuilleprofiel.

De grafiek laat zien wat beleggen over meerdere jaren kan opleveren in een goede, normale en slechte markt. Het kan ook meer of minder worden dan in de grafiek weergegeven. Deze grafiek gaat er tevens vanuit dat het risico wordt afgebouwd naarmate de einddatum nadert.

Als geen risico-afbouw plaatsvindt, hetgeen in het geval van PCBO Smallerland aannemelijk is, zullen de eindwaardes mogelijk hoger uitvallen.

In onderstaande tabel staat wat de kans is dat de portefeuille op einddatum daadwerkelijk deze waarde heeft.

Mogelijke eindwaarde van uw beleggingsportefeuille bij huidig beleggingsprofiel

Markt	Mogelijke eindwaarde	Kans op een HOGERE eindwaarde
Zoals verwacht	€ 3.566.800	Ongeveer 50,00%
Zeer slechte markt	€ 3.023.200	Ongeveer 95,00%
Zeer goede markt	€ 4.239.600	Ongeveer 5,00%

Wij hebben bij de berekening geen rekening gehouden met eventuele onttrekkingen en/of stortingen.

Bij de verwachte waardeontwikkeling is rekening gehouden met de kosten die standaard gelden voor de door u gekozen beleggingsvorm. In werkelijkheid liggen deze lager. Daarnaast is rekening gehouden met indicatief 0,6% fondskosten. In het geval van PCBO Smallerland is geen sprake van deze kosten omdat uitsluitend in individuele obligaties wordt belegd. Helaas kunnen we deze variabelen nog niet wijzigen. We nemen de tabel desondanks op, om u toch een idee te kunnen geven van de waardeontwikkeling. Doordat de werkelijke kosten lager zijn is deze tabel te beschouwen als een behoudende benadering. Hierdoor is de kans dat doelen niet gehaald worden lager dan in bovenstaande tabel. Naar onze mening geeft de tabel ook enig inzicht in het risico.

Eindwaarde portefeuille in relatie tot het beleggingsdoel en de inleg

Hieronder ziet u de kans dat de verwachte eindwaarde van uw portefeuille lager ligt dan uw doelkapitaal. Daarnaast ziet u welke kans u heeft dat de verwachte eindwaarde lager is dan het totale bedrag dat u heeft ingelegd.

Eindwaarde portefeuille in relatie tot het beleggingsdoel en de inleg

Gebeurtenis	Kans
Aan het einde van de looptijd is de eindwaarde van uw portefeuille lager dan het door u gewenste doelkapitaal.	n.v.t.
Aan het einde van de looptijd is de eindwaarde van uw portefeuille lager dan het bedrag dat u heeft ingelegd.	39%

Bij de berekeningen wordt gebruik gemaakt van de portefeuilleprofielen van de Rabobank. Door de specifieke bepalingen in het mandaat kan de uitkomst van de portefeuille afwijken van bovenstaande berekeningen. Binnen het bestuur van PCBO Smallerland is een redelijke kennis van en ervaring met beleggen aanwezig.

De manier van beleggen

PCBO Smallerland heeft ervoor gekozen om het beheer van het vermogen uit te besteden aan de Rabobank. De bandbreedtes waarbinnen wij voor de stichting beleggen, staan hieronder:

Beleggingscategorie	Bandbreedtes
Aandelen	0% - 0%
Obligaties	80% - 100%
Liquiditeiten	0% - 20%

Voor aanvullende informatie betreffende de portefeuille verwijzen wij u naar de tijdens ons gesprek uitgereikte "portefeuilleanalyse per 18 november 2019".

C Overige zaken

Tarief

Het tarief dat wij voor onze dienstverlening hebben afgesproken bedraagt:

Staffel gemiddeld belegd vermogen	Tarief incl. BTW per kwartaal	Tarief excl. BTW per kwartaal
	€ 0 - € 100.000	0,0600%
€ 100.000 - € 500.000	0,0300%	0,0300%
€ 500.000 - € 2.000.000	0,0100%	0,0100%
> € 2.000.000	0,0025%	0,00250%
Basis dienstverlening	€ 367	€ 367
€ 0 - € 2.000.000	0,0952%	0,0787%
€ 2.000.000 - € 5.000.000	0,0816%	0,0674%
> € 5.000.000	0,0612%	0,0506%
Beheerkosten	€ 3.097	€ 2.559
Kosten totaal:	€ 3.463	€ 2.926
als % van belegd vermogen:	0,10%	0,085%

Het gemiddeld belegd vermogen is het gemiddelde van het belegd vermogen (exclusief liquiditeiten, opties en futures) aan het begin en het eind van het kwartaal. Het genoemde tarief is exclusief fondskosten en kosten die in andere beleggingsproducten zijn verwerkt. De fondskosten worden in rekening gebracht door de fondsaanbieders. Meer informatie hierover vindt u in Fondsselector en op de website van de fondsaanbieder in onder meer de Essentiële Beleggersinformatie.

De berekende totale kosten is op basis van een belegd vermogen van € 3.461.587, -.

Goedkeuring Raad van Toezicht

Goedkeuringsverklaring Raad van Toezicht Adenium

Met het ondertekenen van het jaarverslag en de jaarrekening verklaart de Raad van Toezicht dat de middelen van het rijk voor PCBO doelmatig zijn besteed.

Dhr. F. Kooiker

Voorzitter Raad van Toezicht

Datum: ___-___-2020

Dhr. S. Rispens

Vicevoorzitter Raad van Toezicht

Datum: 26-6-2020

Mw. H. Bosma

Lid Raad van Toezicht

Datum: 26-6-2020

Mw. B. de Jong

Lid Raad van Toezicht

Datum: 26-06-2020

Mw. I. Grijpma

Lid Raad van Toezicht

Datum: 26-06-2020

Vaststelling College van Bestuur

Het College van Bestuur stelt bij deze het jaarverslag en de jaarrekening 2019 voor PCBO Smallingerland e.o. vast

Dhr. B.B. van Loo

Voorzitter college van bestuur

Datum: ___-___-2020

Dhr. T. Praamstra

Lid college van bestuur

Datum: ___-___-2020

info@adenium.nl

www.adenium.nl

Postadres: Postbus 210, 9200 AE, Drachten
Bezoekadres: de Lanen 1, 9204 WB, Drachten
0512- 58 26 00